ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 74ον ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 1938. Ἀριθ. 12

«Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». (Λουκ. β'. 13, 14).

ΜΕΘ' ΗΜΩΝ Ο ΘΕΟΣ

> **«Καὶ θέλουσι καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, τὸ ὁποῖον μεθερμηνευόμενον εἶναι, Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός...» (Ματθ. α'. 23).**

Τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα δίδονται σήμερον εἰς τὰ παιδία, δὲν ἔχουν κατὰ κανόνα καμμίαν ἔννοιαν. Εἶναι βεβαίως ὀνόματα, τὰ ὁποῖα ἔφερον οἱ προπάτορες ἢ ἄλλα ὀνομαστὰ πρόσωπα, δὲν συνοδεύονται ὅμως ἀπὸ καμμίαν ἄλλην ἰδιαιτέραν σημασίαν. Τὰ ὀνόματα ὅμως, ἅτινα εὑρίσκομεν εἰς τὴν Ἁγ. Γραφήν, εἶναι σχεδὸν πάντοτε πλήρη ἰδιαιτέρας ἐννοίας, ἡ ὁποία ἐξηγεῖ τὴν προέλευσίν των καὶ τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον ἐδόθησαν. Τοῦτο εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἀκριβὲς ὡς πρὸς τὰ διάφορα ὀνόματα, τὰ ὁποῖα δίδονται ἐν τῇ Ἁγ. Γραφῇ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Κάθε ὄνομα ἀνταποκρίνεται πρὸς μίαν πραγματικότητα, ἀφορῶσαν τὸ πρόσωπον ἢ τὸ ἔργον Του. Ὁ προφήτης Ἠσαΐας προεῖπεν ὅτι θὰ ὠνομάζετο «***Θαυμαστός, Σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρός, Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, Ἄρχων εἰρήνης***». Ἀπεδείχθη πράγματι ὅτι ὁ Χριστὸς ἦτο ὅλα αὐτά. Ἦτο ***θαυμαστὸς*** ἐνώπιον φίλων καὶ ἐχθρῶν, θαυμαστὸς ἐν λόγῳ καὶ ἐν ἔργῳ. Ὁ λαὸς μὲ ἔκστασιν παρηκολούθει τὴν διδασκαλίαν Του καὶ τὰ θαύματά Του. Οἱ ἄνθρωποι ἔλεγον: «Εἴδομεν παράδοξα σήμερον». «Οὐδέποτε εἴδομεν παρόμοια πράγματα». Οἱ ἐχθροί Του ἠναγκάζοντο νὰ ὁμολογήσουν ὅτι «οὐδέποτε ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος». Ὑπῆρξε ***σύμβουλος*** καὶ βοηθὸς τῶν πτωχῶν καὶ περιφρονημένων, Μεσίτης καὶ Λυτρωτὴς τῶν ἁμαρτωλῶν. Ὠνομάσθη ***Θεὸς ἰσχυρός,*** διότι πράγματι ἦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Θὰ ἀποκαλυφθῇ ὅτι εἰς Αὐτὸν θὰ ὑποταχθῶσι τὰ πάντα, ἐνώπιόν Του θὰ κλίνῃ «πᾶν γόνυ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων» (Φιλ. β'. 10). Εἶναι ὁ μόνος ***Ἄρχων εἰρήνης***, συμφιλιώνων τὸν ἄνθρωπον μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐμπνέων πνεῦμα εἰρήνης, ἀδελφότητος καὶ ἀγάπης εἰς τὰς καρδίας ὅλων, ὅσοι Τὸν ὑποδέχονται καὶ Τὸν ἀκολουθοῦν. Ἐδόθη εἰς Αὐτὸν τὸ γλυκὺ ὄνομα ***Ἰησοῦς*** (=Σωτὴρ) ὄχι διότι ἐν οἱονδή-

ποτε ὄνομα ἔπρεπε νὰ δοθῇ εἰς τὸ γεννηθὲν παιδίον τῆς Βηθλεέμ, ἀλλὰ «διότι αὐτὸς ἔμελλε νὰ σώσῃ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν» (Ματθ. α'. 21).

Ἐκλήθη ***Ἐμμανουήλ***, διότι πράγματι ἐν τῷ προσώπῳ Του ὁ Θεὸς ἐπεσκέφθη τὸν κόσμον. Ἡ γέννησίς του σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μεθ' ἡμῶν. Τὸ ὄνομα Ἐμμανουὴλ δὲν βλέπομεν νὰ χρησιμοποιῆται πολὺ εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην. Ἀλλ' ἡ ἔννοιά του εὑρίσκεται εἰς ὅλην τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν: «Ὁ λόγος ἔγινε σὰρξ καὶ κατῴκησε μεταξὺ ἡμῶν» (Ἰωάν. α'. 14)· «Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ» (Α'. Τιμοθ. γ'. 16 *)· «ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ρωμ. Θ'. 5). Ἡ ζωὴ καὶ τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων τοῦ Κυρίου διεπνέοντο ἀπὸ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ Θεὸς ἦτο μαζύ των. «Ὁ Θεὸς ἦτο ἐν τῷ Χριστῷ διαλλάσσων τὸν κόσμον πρὸς ἑαυτὸν» (Β'. Κορ. ε'. 19).

Ἐμμανουήλ, ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν! Ἂς σταθῶμεν μὲ θαυμασμὸν πρὸ τοῦ πτωχικοῦ λίκνου τῆς Βηθλεέμ. Ὁ Μωϋσῆς, ὅταν ἀντίκρυσε τὸν Θεὸν εἰς τὴν βάτον τὴν καιομένην καὶ μὴ κατακαιομένην, ἔλυσε τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν του καὶ ἐστάθη εἰς ἀπόστασιν. Ἂς πλησιάσωμεν πρὸς τὴν φάτνην, ὅπου ὁ Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ καὶ ἂς θαυμάσωμεν τὸ μέγα γεγονός.

Ἂς θαυμάσωμεν ***τὴν συγκατάβασιν*** τοῦ Θεοῦ. Ὁ πανίσχυρος Δημιουργὸς λαμβάνει σχῆμα καὶ μορφὴν πεπερασμένου ἀνθρώπου. Ἐγκαταλείπει τὸν θρόνον Του, ἀφίνει τὴν βασιλικὴν δόξαν, κατέρχεται ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου αἱ οὐράνιαι δυνάμεις Τὸν δοξάζουν καὶ Τὸν προσκυνοῦν, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ταπεινὴν ζωὴν τοῦ ὑπηρέτου, τοῦ ἐργάτου. Πόση συγκατάβασις ἐχρειάζετο διὰ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἵνα λάβῃ σῶμα ἀσθενὲς καὶ φθαρτόν. Νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς περιορισμοὺς τῆς σαρκός, νὰ πεινάσῃ, νὰ διψήσῃ, νὰ ὑποφέρῃ, νὰ ἀποθάνῃ. Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ φρόνημα τοῦ Χριστοῦ. Ἐκένωσε τὸν ἑαυτόν του, ἐγένετο ὅμοιος μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ «εὑρεθεὶς κατὰ τὸ σχῆμα ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ». Ἀλλ' ἀκόμη περισσότερον θὰ θαυμάσωμεν τὴν συγκατάβασιν τοῦ Θεοῦ, ὅταν σκεφθῶμεν ὅτι ὄχι μόνον ἔλαβεν ἕνα σῶμα, τοῦ ὁποίου τὰ στοιχεῖα δὲν εἶναι παρὰ χῶμα, ἀλλ' ὅτι τὸ σῶμα αὐτό, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν, ἦτο τὸ ***τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου***. Ὁ Θεὸς ἔπεμψε τὸν Υἱόν Του μὲ «ὁμοίωμα σαρκὸς ἁμαρτίας» (Ρωμ. η'. 3). Σκεφθῆτε τὸν ἅγιον, τὸν μὴ γνωρίσαντα ἁμαρτίαν, νὰ περιβάλλεται τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου!

Ἂς θαυμάσωμεν ***τὴν δύναμιν,*** διὰ τῆς ὁποίας τὸ μέγα γεγονὸς ἐπετελέσθη. Πῶς ὁ ἀπόλυτος καὶ ὁ ἄναρχος εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἱστορίαν μὲ μορφὴν πεπερασμένου; Ὁ Χριστὸς ἦτο ἀληθὴς καὶ τέλειος ἄνθρωπος. Συγχρόνως ἦτο ἀληθὴς καὶ τέλειος Θεός. Πῶς ὁ συνδυασμὸς οὗτος κατέστη δυνατὸς εἰς τὴν προσωπικότητά του; Ὁ νοῦς μας ἀδυνατεῖ νὰ τὸ ἐννοήσῃ. Τὸ μυστήριον τῆς ἐνσαρκώσεως ὑπερβαίνει τὴν ἀντοχὴν τῆς διανοίας μας. Διὰ τοῦτο δὲν καλούμεθα νὰ τὸ ἀναλύσωμεν καὶ τὸ ἐξηγήσωμεν. Εἴμεθα ἀκατάλληλοι καὶ ἀνίκανοι πρὸς τοῦτο. Τὸ μόνον, ὅπερ δυνάμεθα νὰ πράξωμεν, εἶναι νὰ σταθῶμεν εὐλαβῶς πρὸ τοῦ

(*) Μερικὰ τῶν ἀρχαιοτέρων χειρογράφων ἔχουν τὸ ἐδάφιον τοῦτο χωρὶς τὸ **Θε**, δηλ. «ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί».

γεγονότος καὶ νὰ προσκυνήσωμεν. Ἀλλὰ θαυμάζομεν τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία τὸ ἐπετέλεσε, νὰ περικλείση τὴν παντοδυναμίαν εἰς ἓν σῶμα ἀπὸ αἷμα καὶ ὀστᾶ καὶ νεῦρα.

Ἂς θαυμάσωμεν ἀκόμη τὸ γεγονός, διότι περιέχει ***τὴν βεβαιότητα τῆς ἀπολυτρώσεώς μας.*** Εἴμεθα ὑπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς ἁμαρτίας. Ἀδύνατοι νὰ ἀντισταθῶμεν ἀποτελεσματικῶς, ἀνίκανοι νὰ ἐξαλείψωμεν τὴν ἐνοχήν μας. Ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι ἔρχεται εἷς ἰσχυρός, διὰ νὰ σταθῇ ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ὡς ἀντιπρόσωπος καὶ ἀντικαταστάτης ὅλων μας. Παρακολουθεῖτε ἕνα ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς κρίσιμον σημεῖον. Ἡ πάλη τῶν ἀντιμαχομένων μερίδων εἶναι ὀξεῖα. Δὲν γνωρίζετε ποῖον θὰ ἦναι τὸ ἀποτέλεσμα. Ἀλλ' αἴφνης εἰσέρχεται εἰς τὸν στῖβον πρόσωπον, τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία καὶ μόνον κρίνει τὸν ἀγῶνα. Ὁ κόσμος μὲ θαυμασμὸν καὶ μὲ βεβαιότητα πλέον παρακολουθεῖ τὴν ἔκβασιν. Διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ μέσα εἰς τὸν στίβον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, εἰς τὴν πάλην μεταξὺ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀληθείας, μεταξὺ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, εἰσῆλθε πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἐγγυᾶται διὰ τὴν αἰσίαν ἔκβασιν. Ἐὰν ὁ Θεὸς ἦναι μεθ' ἡμῶν, ἂς ἀγαλλιασθῶμεν· ἡ ἀπελευθέρωσίς μας ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ σκότους εἶναι γεγονὸς τετελεσμένον. Ἂς ἠχήσουν αἱ σάλπιγγες τῶν οὐρανῶν χαρμοσύνως! Οἱ ἄγγελοι παρακύπτουν μὲ θαυμασμόν. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὡς υἱὸς γυναικὸς παρθένου, ἀνέλαβε νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως.

Καλούμεθα ὅμως ὄχι ἁπλῶς νὰ θαυμάσωμεν ἐξ ἀποστάσεως τὸ γεγονός, ἀλλὰ νὰ πλησιάσωμεν περισσότερον καὶ νὰ τὸ ἀπολαύσωμεν εἰς τὴν ἀτομικήν μας πεῖραν. Ὁ Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ λάβωμεν πεῖραν τοῦ Θεοῦ. Ὡς εἶπεν ὁ Μ. Ἀθανάσιος, «Ἐκεῖνος ἐνηνθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν». Ἐὰν λοιπὸν πιστεύωμεν ὅτι ἐν τῷ Χριστῷ ὁ Θεὸς εἶναι μαζύ μας, τότε δυνάμεθα νὰ ἐπαναπαυώμεθα μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι μᾶς παρακαλουθεῖ ***καθ' ὅλην τὴν πορείαν τῆς ζωῆς ἡμῶν.*** Ἐκεῖνος ἐπειράσθη· εἶναι λοιπὸν μαζύ μας εἰς τοὺς πειρασμούς. Καὶ ἐκεῖνος εἰργάσθη· ἄρα εἶναι μαζύ μας συμμεριζόμενος τοὺς μόχθους τῆς καθημερινῆς μας ἐργασίας. Ἠγωνίσθη καὶ ἐμψυχώνει κάθε εὐγενῆ ἀγῶνά μας. Ἐσυκοφαντήθη καὶ ἐπροδόθη. Δὲν εἴμεθα λοιπὸν μόνοι, ὅταν καὶ ἡμεῖς πίπτωμεν θύματα συκοφαντίας ἢ ὅταν ἐγκαταλειπώμεθα ἀπὸ τοὺς φίλους μας. Ὁ Θεὸςεἶναι μαζύ μας.

Εἶναι μαζύ μας ***εἰς τὰς θλίψεις, τὰς δοκιμασίας καὶ τοὺς κινδύνους***. Ἡ τρυφερὰ καὶ παρήγορος φωνή Του ἀκούεται λέγουσα: «Μὴ φοβοῦ! ἐγὼ εἶμαι μετὰ σοῦ!» «Ἰδού, ἐγὼ εἶμαι μεθ' ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος!» Ὁ θάνατος χάνει τὸ κέντρον του, καὶ ὁ ᾅδης τὴν νίκην του. Ὁ Θεός, ἐν τῷ Χριστῷ εἶναι μαζύ μας, ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοιλάδος τῆς σκιᾶς τοῦ θανάτου. Καὶ πέραν τοῦ τάφου καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα θὰ ἦναι μαζύ μας! Ἡ ἀγάπη Του τὸν ἔφερεν ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ ἀνέλθωμεν ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ μέχρι τοῦ οὐρανοῦ.

Ὁ Θεὸς εἶναι πλέον μαζύ μας. Ἡ συμφιλίωσίς μας μὲ τὸν Θεὸν ἐπετελέσθη. Ἡμεῖς οἱ ἀπόβλητοι ἐπανερχόμεθα καὶ γινόμεθα οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ.

Δυνάμεθα νὰ περιπατήσωμεν μετὰ τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁ Ἐνώχ, νὰ συνομιλήσωμεν

καὶ νὰ ἔχωμεν διαρκῆ ἐπικοινωνίαν μαζύ Του. Ἔρχεται καὶ θέλει νὰ ἦναι τόσον πολὺ μαζύ μας, ὥστε μεταβάλλει καὶ αὐτὰ τὰ σώματα ἡμῶν εἰς κατοικητήριον τοῦ Ἁγίου Του Πνεύματος. Ἔρχεται διὰ νὰ μείνῃ ἐντὸς ἡμῶν, διὰ νὰ δειπνήσωμεν μετ᾽ Αὐτοῦ καὶ Αὐτὸς μεθ᾽ ἡμῶν.

Ἐμμανουήλ! ὁ Θεὸς μεθ᾽ ἡμῶν! Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν τίποτε ἀδύνατον δι᾽ ἡμᾶς. Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις εἶναι δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ. Καρδίαι σκληραὶ θὰ γίνουν ἁπαλαί, ἐὰν ὁ Θεὸς ἦναι μαζύ μας. Πλάναι, αἵ ὁποῖαι φαίνονται ὅτι κυριαρχοῦν καὶ βασιλεύουν, δύνανται νὰ καταπέσουν καὶ νὰ διαλυθοῦν, ἐφ᾽ ὅσον ὁ Θεὸς εἶναι μαζύ μας. Δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι φαίνονται πανίσχυροι, κατανικῶνται καὶ ἐμπόδια κατὰ τὸ φαινόμενον ἀνυπέρβλητα ὑπερπηδῶνται. Ἐὰν ὁ Θεὸς ἦναι μαζί μας, τίς δύναται νὰ σταθῇ ἐναντίον μας;

Ἄς ἔλθωμεν κατ᾽ εὐθεῖαν πρὸς Αὐτόν. Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ἄλλου μεσίτου, διὰ νὰ μᾶς παρουσιάσῃ εἰς τὸν Θεόν. Ἄς ἔλθωμεν μετὰ χαρᾶς, καθὼς οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεέμ, καὶ ἄς ἴδωμεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος ἐφανέρωσεν εἰς ἡμᾶς. Ἀπὸ τὴν φάτνην ἀκούεται ἡ χαρμόσυνος ἀγγελία: «Ἐμμανουήλ! Μεθ᾽ ἡμῶν ὁ Θεός!»

Μιχ. Κυριακάκης

Ο ΑΠΟΚΡΟΥΟΜΕΝΟΣ ΣΩΤΗΡ

«Καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι». (Λουκ. β´ 7.

Δόγμα ἐκδίδεται παρὰ τοῦ κοσμοκράτορος Αὐγούστου ὅπως πᾶσα ἡ οἰκουμένη ἀπογραφθῇ. Ἐπιθυμεῖ ὁ κτηνοτρόφος νὰ γινώσκῃ ἐπακριβῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν κτηνῶν αὐτοῦ. Ἐπιθυμεῖ ὁ χρυσολάτρης νὰ μάθῃ μετ᾽ ἀκριβείας τὸν ἀριθμὸν τῶν νομισμάτων, ἅπερ ἔχει συνεσωρευμένα ἐν τῷ οἴκῳ ἢ ἐν κινήσει εἰς χεῖρας ὀφειλετῶν. Ἐπιθυμεῖ ὁ πρῶτος τῶν αὐτοκρατόρων νὰ εὑρεθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ διατελούντων. Ἕκαστος ὀφείλει νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν πόλιν, ἐξ ἧς κατάγεται· καὶ τὰ καραβάνια τῶν ὁδοιπόρων διασταυροῦνται ἀνὰ τὰς λεωφόρους καὶ τὰς ἀτραπούς.

Ἡ Βηθλεὲμ ἦτο πόλις ὀνομαστή· ἄσημος μὲν κατ᾽ ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ἀλλὰ μὲ ἱστορίαν καὶ ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος μεγάλας· διότι ἐν αὐτῇ κατῴκει ποτὲ ὁ Ἰεσσαί, καὶ ἐν αὐτῇ εἶδε τὸ φῶς ὁ νεώτατος τῶν υἱῶν του, ἀλλὰ μέγας κατόπιν ἀναδειχθεὶς Δαβίδ. Πολλοὶ ἐκ τῆς μικρᾶς ταύτης πόλεως κατήγοντο, οἵτινες ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ἐν σπουδῇ κατέφθανον ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Παλαιστίνης. Ὀλίγοι τινὲς ἐξ αὐτῶν, ἔχοντες φίλους καὶ γνωρίμους, κατέλυον εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν· τὸ δὲ μέγα πλῆθος συνέρρεεν εἰς τὸ πανδοχεῖον. Τοῦτο ἦτο πάντως μικρόν, καὶ ὁ πανδοχεὺς πρώτην φορὰν εὑρεθεὶς πρὸ τῶν ἀπαιτήσεων τόσον πολυπληθοῦς πελατείας μὲ ἀνασεσυρμένας τὰς χειρίδας σπεύδει πανταχοῦ καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν οἰκείων του προσφέρει εἰς πάντας πᾶσαν δυνατὴν περιποίησιν. Μεταξὺ τῶν προσερχομένων ἀναμφιβόλως ἦσαν πολλοὶ ἐπίσημοι, κατέχοντες σπουδαίας θέσεις εἰς τὰς διαφόρους πόλεις των· πολλοὶ ἐξ αὐτῶν πλούσιοι δυνάμενοι διὰ τοῦ ὀγκώ-

δους βαλαντίου αὐτῶν νὰ ἐξασφαλίσωσι πᾶσαν δυνατὴν ἄνεσιν· ἔμποροι ἴσως, ἄλλοι δὲ γαιοκτήμονες ἢ πλούσιοι τελῶναι ἢ ἀρχισυνάγωγοι ἢ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς, οἵτινες καὶ προϊδόντες τὴν συρροὴν καὶ ἔχοντες τὰ μέσα τῆς μεταφορᾶς, ἴσως καλὸν ἵππον ἢ κρατερώνυχα ἡμίονον, προσῆλθον ἐγκαίρως καὶ κατέλαβον τὰ διαθέσιμα δωμάτια.

Ἀργά, ἀργά, καὶ μὲ πολὺν κόπον φθάνει καὶ ἓν ζεῦγος πτωχικὸν μακρόθεν ἀπὸ βορρᾶ ἐκ τῆς ἀσήμου Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, ἀνὴρ καὶ γυνή, αὕτη δὲ ἐπίτοκος. Κρούουσιν ἴσως πολλὰς θύρας· εἶναι καὶ αὐτοὶ ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ Δαβίδ· ἀλλ' ἡ περιβολή των δὲν εἶναι ἀντάξιος τῆς καταγωγῆς των, καὶ δηλοῦται εἰς αὐτοὺς ὅτι δὲν ὑπάρχει τόπος. Μετὰ πολλὴν ἀναζήτησιν καταλήγουσιν εἰς τὸ πανδοχεῖον, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ τὴν αὐτὴν ἄρνησιν συναντῶσι· τέλος δὲ ὁ πανδοχεύς, καμφθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπιμόνων παρακλήσεων, δεικνύει εἰς αὐτοὺς τὸν στάβλον, καὶ ἐκεῖ γεννᾶται ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἀνακλίνεται ἐν τῇ φάτνῃ! Λίαν τοῦτο σημαντικόν, ὅταν σκεφθῶμεν τίς εἶναι ὁ ἐκεῖ ἐλθών! Εἶναι αὐτὸ τοῦτο παράστασις ἢ μικρογραφία καὶ εἰκὼν τῆς στάσεως, ἣν τηρεῖ ἡ ἀνθρωπότης πρὸς τὸν Θεόν. ***Εἰς τὸν Θεόν, ἐλθόντα εἰς ἐπίσκεψίν της, ἡ ἀνθρωπότης ἔδειξε τὸν στάβλον.***

Α'. ***Καὶ σήμερον ὁ Σωτὴρ ἔρχεται διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, ζητῶν νὰ γεννηθῇ, νὰ μορφωθῇ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχήν.*** Ὡς ὅτε ἦλθεν εἰς Βηθλεέμ, οὕτω καὶ σήμερον δὲν προσέρχεται μετὰ πομπῆς ἐξωτερικῆς καὶ μεγαλείου ὁρατοῦ. Ὁσάκις πομπὴ καὶ ἐξωτερικὴ λάμψις καὶ ὑλικὴ περικόσμησις προσελήφθησαν ὡς βοηθητικά, τὸ Εὐαγγέλιον ἀπώλεσε τὴν δύναμιν αὐτοῦ. Κάποιος Πάπας Ρώμης ἐδείκνυε διὰ τῶν θαλαμηπόλων τοὺς θησαυροὺς τοῦ Βατικανοῦ εἴς τινα μεγιστᾶνα ἐπίσημον ἐλθόντα εἰς προσκύνησίν του, καὶ εἶπε μειδιῶν: «Βλέπεις, ὁ ἅγιος Πέτρος δὲν δύναται νὰ εἴπῃ σήμερον, ὡς εἶπέ ποτε πρὸς ἐκεῖνον τὸν χωλὸν ἔξωθεν τῆς ὡραίας πύλης τοῦ ναοῦ, Ἀργύριον καὶ χρυσίον ἐγὼ δὲν ἔχω». Ὁ μεγιστὰν ἀπετόλμησε νὰ εἴπῃ: «Ἀλλὰ καὶ οὔτε δύναται, μοὶ φαίνεται, νὰ εἴπῃ εἰς κανένα χωλὸν σήμερον, Σηκώθητι καὶ περιπάτει!» (Πράξ. γ'. 1-10). Εἰσῆλθε τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον, ὁ ὑλικὸς πλοῦτος καὶ ἡ ὑλικὴ λαμπηδών, καὶ ἔφυγεν ἡ οὐράνιος χάρις καὶ ἡ πνευματικὴ δύναμις. Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἔρχεται οὕτως εἰς τὴν ψυχήν, καταπλήσσων αὐτὴν δι' ἀπαστραπτούσης στολῆς καὶ δι' ἀκτινοβολούντων ἀδαμάντων· ἀλλ' ἔρχεται ἐν ἀγάπῃ καὶ πρᾳότητι, οὐχὶ διατάσσων ἀλλὰ «παρακαλῶν» (Κορ. Β'. ε'. 20), οὐχὶ συντρίβων τὴν κεκλεισμένην θύραν ἀλλὰ κρούων καὶ περιμένων νὰ ἀνοιχθῇ (Ἀποκ. γ'. 20).

Καθὼς ὁ Ἰωσὴφ καὶ ἡ Παρθένος ἔτυχον τῆς πενιχρᾶς ἐκείνης στέγης τοῦ στάβλου, ἐπειδὴ ἔθιξαν τοῦ πανδοχέως τὴν φιλανθρωπίαν, οὕτως ὁ Ἰησοῦς, ἐρχόμενος διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, ζητεῖ νὰ θίξῃ τὴν σπουδαιοτέραν χορδὴν τῆς ψυχῆς, ἥτις εἶναι ***ἡ πεφορτισμένη συνείδησις.*** Ἐν ὅσῳ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐννοεῖ τὴν οἰκτρὰν αὐτοῦ θέσιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ὅσῳ ἀγνοεῖ ὅτι εἶναι ἔνοχος ἐνώπιον Θεοῦ ἀπείρως δικαίου καὶ ἀπείρως ἁγίου, τὰ πνευματικὰ πράγματα δύνανται ἴσως νὰ ἑλκύσωσιν αὐτὸν ὡς ἀντικείμενον σκέψεως καὶ ποιήσεως, ἀλλὰ δὲν ἀνησυχεῖ, ἐπειδὴ δὲν ἔχουσι δι' αὐτὸν τὴν μορφὴν τῆς πραγματικότητος. Ὅταν ὅμως κατα-

νοήση τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ καὶ ἴδη ὅτι ἡ ἀληθὴς πραγματικότης δὲν εἶναι ἡ φαινομένη ὑλικὴ ἀλλ᾽ ἡ ἀόρατος πνευματική, τότε ἡ συνείδησις ταράττεται, τὸ βάρος τῶν ἁμαρτιῶν καθίσταται ἀφόρητον καὶ ἡ ψυχὴ ζητεῖ ἀνακούφισιν, ζητεῖ καταφύγιον καὶ εἶναι εὔθετος νὰ δεχθῇ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Σωτῆρα αὐτῆς ἀτομικόν. Διὰ τοῦτο τὸ Εὐαγγέλιον ἀπευθύνεται πρὸς τὴν συνείδησιν· αὐτὴν ζητεῖ νὰ ἀφυπνίση καὶ αὐτὴν εὑρίσκει ὡς τὸν μόνον αὐτοῦ σύμμαχον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Ἐξ ἄλλου τὸ Εὐαγγέλιον ***ἀποτείνεται πρὸς τὴν καρδίαν,*** οὐχὶ τὴν ἀναισθήτως δεδομένην εἰς τὴν ὕλην καὶ τὴν πρόσκαιρον αὐτῆς ἀπόλαυσιν, ἀλλ᾽ εἰς τὴν ἀπογοητευθεῖσαν καὶ ἀγωνιῶσαν καρδίαν, ἥτις εὗρεν ὅτι τῆς ὕλης ἡ ἀπόλαυσις εἶναι μόνον διὰ τὰ ἄλογα ζῷα ἐπαρκὴς καὶ ἱκανοποιητική, καὶ αἰσθάνεται κενὸν ἐν τῇ ψυχῇ, ὅπερ οὐδὲν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα δύναται νὰ πληρώση, καὶ ἐν ἀπορίᾳ περιβλέπει ποθοῦσα καὶ μὴ φθάνουσα τὸ ἄπειρον. Πρὸς τὴν τοιαύτην καρδίαν ἀποτείνεται τὸ Εὐαγγέλιον, δεικνῦον ὄχι μόνον τὸ ἄπειρον τοῦτο ὡς πρόσωπον, τὸν Ὕψιστον Θεόν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέσον, δι᾽ οὗ δύναταί τις νὰ προσεγγίση εἰς Αὐτὸν καὶ νὰ ἐπαναπαυθῇ ἐν Αὐτῷ, διότι παρουσιάζει τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ἐνανθρωπήσαντα αἰώνιον Λόγον, ὡς καταρρίψαντα διὰ τοῦ σταυρικοῦ Του θανάτου τὸν μεταξὺ ἀνθρωπότητος καὶ Θεότητος φραγμὸν καὶ καταστήσαντα τὸν Θεὸν Πατέρα ἡμῶν.

Ἔρχεται λοιπὸν καὶ σήμερον πρὸς τὸν ἄνθρωπον διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ζητεῖ οὕτως εἰπεῖν ***νὰ γεννηθῇ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου*** διὰ τῆς ἀναγεννήσεως, κομίζων μεθ᾽ Ἑαυτοῦ ὕψιστα εὐεργετήματα: τὴν νέαν ζωήν, νικηφόρον κατὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν παθῶν, τὴν παρὰ τῷ Ὑψίστῳ Θεῷ υἱοθεσίαν, ὥστε ἐλευθέρως καὶ ἐν ἀληθείᾳ νὰ προσαγορεύωμεν αὐτὸν Πατέρα, τὴν ἐνίσχυσιν ἐν τῇ ἐπιτελέσει παντὸς καθήκοντος, τὴν ἐν πάσῃ θλίψει παρηγορίαν, τὴν ἐν πάσῃ δοκιμασίᾳ ἐπιμονήν, τὴν ἐν πάσῃ ἀπορίᾳ ὁδηγίαν, τὴν ἐν πάσῃ περιστάσει πατρικὴν καὶ σωτήριον προστασίαν. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἄνευ πομπῆς, ἄνευ ἐξωτερικῶν ἐπιδείξεων, ἄνευ ὑλικῆς ἐπιβολῆς ἢ ἐφαρμογῆς τῆς ἐλαχίστης ἐξωτερικῆς πιέσεως καὶ βίας, ἀλλὰ διὰ μόνου τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀποστολικῆς ἁπλότητος.

Β΄. ***Τὸν οὕτω προσερχόμενον Σωτῆρα ὀλίγοι μόνον ὑποδέχονται.*** Ἀλλὰ πόσον ὀλίγοι! Μεταξὺ ἑκατοντάδων ἀκροατῶν τοῦ Εὐαγγελίου μόλις μονάδες τινὲς πείθονται καὶ ὑποχωροῦσιν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Σωτῆρος. Μεταξὺ χιλιάδων ἀναγνωστῶν τοῦ Εὐαγγελίου ἐπ᾽ ἴσης μόλις μονάδες τινὲς ἕλκονται πρὸς Αὐτόν. Ἀληθῶς πολλοὶ εἶναι οἱ διὰ τῶν χειλέων συναινοῦντες· πολλοὶ εἶναι οἱ τὰς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου ἐπαινοῦντες· πολλοὶ εἶναι οἱ τὰς ὑπερόχους αὐτοῦ διδασκαλίας θαυμάζοντες· ἀλλ᾽ ἀπὸ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τοῦ ἐπαίνου καὶ τῆς διὰ τῶν λόγων συναινέσεως μέχρι τῆς ἀποδοχῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν προσφορῶν καὶ ἀπαιτήσεων Αὐτοῦ ὑπάρχει παμμεγίστη ἀπόστασις· διὰ τοῦτο ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν θαυμαστῶν καὶ ἐπαινετῶν ὀλίγιστοι εἶναι οἱ δεχόμενοι πραγματικῶς. Ὑπῆρξαν καὶ οἱ μέχρι δακρύων συγκινηθέντες καὶ εἰς ἀποφάσεις προβάντες, οἵτινες, ἀπομάξαντες τὰ δάκρυα, συνεξήλειψαν καὶ τὰς συγκινήσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις.

Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ὀλίγιστοι, οἱ ἐπὶ τέλους ἀνοίξαντες τὴν κεκλεισμένην

θύραν τῆς καρδίας των πρὸς τὸν ἔξωθεν κρούοντα Χριστόν, μετὰ πόσας ἀντιρρήσεις καὶ ὑπεκφυγὰς καὶ ἀναβολὰς τὸ ἔπραξαν! Καὶ ὡς ἂν μὴ εἶχε τὴν ὑψίστην ἀξίαν ὁ Σωτήρ, μὲ ἱκανὴν δόσιν δυσπιστίας καὶ ὑποψίας φέρονται πρὸς Αὐτόν. Αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν συνεχωρήθησαν δι᾽ Αὐτοῦ, καὶ εἶναι διὰ τοῦτο ἐγκαρδίως εὐγνώμονες. Ὡς προστάτην πανίσχυρον καὶ ὑπερασριστὴν ἀκαταμάχητον ἐπικαλοῦνται Αὐτὸν καὶ ἔχουσιν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἀγαθὴν Αὐτοῦ πρόνοιαν καὶ προστασίαν. Ἀλλὰ προκειμένου περὶ τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα σχετίζονται πρὸς τὰ σχέδια αὐτῶν καὶ πρὸς τὰς διαφόρους αὐτῶν ἀσχολίας καὶ σχέσεις, διστάζουσι νὰ παραδώσωσιν εἰς Αὐτὸν τὰ πάντα καὶ κανονίσωσι πᾶσαν λεπτομέρειαν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις Αὐτοῦ. Ἐπαναλαμβάνεται πάλιν ἡ ἱστορία τοῦ ἐν τῷ πανδοχείῳ στάβλου.

Ἀλλ᾽ ἐπὶ τέλους ἐδέχθησαν Αὐτόν, ἔστω καὶ μερικῶς, ἔστω καὶ ἀτελῶς· ἡ δὲ εἴσοδος Αὐτοῦ καὶ ἐγκατάστασις ἐπήνεγκε γενικὴν ἀναστάτωσιν εἰς τὴν προτέραν ἁμαρτωλὴν ζωήν, καὶ προφανῆ μεταβολὴν εἰς τὰς γενικὰς γραμμὰς τοῦ καθ᾽ ἡμέραν βίου. Φαντάσθητι οἰκίαν μεγάλην μετὰ εὐρυχώρου κήπου, μείνασαν ἐπὶ ἔτη χωρὶς τοῦ οἰκοδεσπότου· ὁ κῆπος εἶναι πλήρης ἀκανθῶν, αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα κατάκλειστα, τὸ δὲ ἐντὸς πλῆρες κονιορτοῦ, ἐν ᾧ δίκτυα ἀραχνῶν ἐκτείνονται ἀπὸ τῶν τοίχων καὶ τῆς ὀροφῆς. Ἀλλ᾽ αἴφνης ἀγγέλλεται ἡ ἄφιξις τοῦ οἰκοδεσπότου. Μεγάλη κίνησις πληροῖ τὸν οἶκον· αἱ ἀράχναι καταρρίπτονται· τὸ δάπεδον ἀποκαθαίρεται· τὰ παράθυρα ἀνοίγονται, καὶ οἱ τέως ἡμιδιαφανεῖς ὑελοπίνακες πλυθέντες ἀπαστράπτουσιν εἰς τὸ πλαγίως ἐρχόμενον τοῦ ἡλίου φῶς· ὁ δὲ κῆπος εὐπρεπίζεται ἀπαλλαχθεὶς τῶν ἀκανθῶν καὶ δροσισθεὶς δι᾽ ἀφθόνου ποτίσματος. Οὕτω καθ᾽ ἣν στιγμὴν ὁ ἄνθρωπος δεχθῇ εἰς τὸν οἶκον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, τοιαύτη τις θαυμασία μεταβολὴ ἐμφανίζεται, καὶ πᾶς τις ἐκ τῶν γνωρίμων καὶ τῶν φίλων δύναται νὰ παρατηρήσῃ τὴν διαφορὰν ἀπὸ τῆς προτέρας ζωῆς. Καθὼς δὲ τὴν ἑσπέραν ἀνάπτονται τὰ φῶτα εἰς τὸν πρὸ μικροῦ ἔρημον οἶκον καὶ ζωηρὰ κίνησις ἐν αὐτῷ μαρτυρεῖ τὴν χαράν, ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ τοῖχοι αἰσθάνονται διὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ οἰκοδεσπότου, οὕτω χαρὰ βαθεῖα καὶ ἐγκάρδιος ἐπικρατεῖ εἰς τὴν ψυχήν, ἥτις ἐδέχθη τὸν Σωτῆρά της. Μόνον ἂς προσέξῃ μήπως, ἐν ᾧ ἐδέχθη τὸν πράγματι καὶ δικαιώματι Οἰκοδεσπότην, ἀποκλείσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν σπουδαιοτέρων καὶ ἐπισημοτέρων αἰθουσῶν τῆς μορφώσεως σχεδίων καὶ τῆς διοικήσεως τῶν λεπτομερειῶν τῆς ζωῆς, καὶ περιορίσῃ Αὐτὸν οἱονεὶ εἰς τὸν στάβλον τῆς ἐπιγείου αὐτοῦ δράσεως.

Γ'. ***Οἱ πλεῖστοι ἀποκρούουσι τὸν οὕτω προσερχόμενον Σωτῆρα.*** Ἐὰν ὁ Ἰωσὴφ καὶ ἡ ἁγία Παρθένος προσήρχοντο ὀχούμενοι ἐπὶ πλουσίου δίφρου μετ᾽ ἐπισήμου συνοδίας καὶ πολυτελεῖς ἐσθῆτας ἐνδεδυμένοι, οἱ Βηθλεεμῖται θὰ διεπληκτίζοντο πρὸς ἀλλήλους, διεκδικοῦντες ἕκαστος δι᾽ ἑαυτὸν τοὺς ἐπισήμους ξένους τοὺς ἐξ «οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβίδ» χάριν τῆς ἀπογραφῆς ἐλθόντας εἰς τὴν ὀρεινήν των πόλιν· ὁ δὲ πανδοχεύς, μακρόθεν βλέπων, θὰ ἐμακάριζε καὶ θὰ ἐφθόνει τοὺς εὐτυχήσαντας νὰ φιλοξενήσωσι τοιαῦτα πρόσωπα, ἐξ ὧν αὐτὸς μεγάλην θὰ ἀπεκόμιζε χρηματικὴν ὠφέλειαν. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ προσῆλθον ὡς δύο ταπεινοὶ καὶ πτωχοὶ ὁδοιπόροι, οὐδ᾽ αὐτὴ ἡ βασιλικὴ αὐτῶν καταγωγὴ ἐχρησίμευσεν ὡς εἰσι-

τήριον δι' ἓν ἔστω πενιχρὸν καὶ εὐτελὲς δωμάτιον. Οὕτω καὶ σήμερον, ἐὰν ὁ Χριστὸς ἤρχετο μετὰ πομπῆς καὶ κοσμικῆς δυνάμεως, μετ' ἤχου σαλπίγγων καὶ ἐν συνοδίᾳ σωματοφυλάκων, ὁ κόσμος ὅλος θὰ ἔτρεχε κατόπιν Αὐτοῦ. Ἐὰν ἤρχετο προσφέρων, ὡς οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες προσέφερον εἰς τὸν λαὸν αὐτῶν, ἄρτον καὶ θεάματα, θὰ ἦτο πολὺ λαοφιλής. Ἀλλ' ὡς ἔρχεται διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, οὐ μόνον ἄνευ τοιούτων δώρων καὶ προσφορῶν, ἀλλ' ἀπαιτῶν καὶ τὴν ἀπόπτυσιν παντὸς ὅ,τι δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην, οἱ πλεῖστοι στρέφουσι τὰ νῶτα καὶ φράττουσι τὰ ὦτα.

Ὁ Φῆλιξ, ἡγεμὼν τῆς Ἰουδαίας ἐπί τινα ἔτη χρηματίσας, καθ' ἃ τὴν ἐξουσίαν ἤσκησε πρὸς τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον καὶ συνεσώρευσε δι' ἀδικιῶν καὶ καταθλίψεων τοῦ λαοῦ χρήματα πολλά, ἔσχε τὴν ἀνέλπιστον δι' αὐτὸν εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσῃ τὸ Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὅστις ὑπόδικος διατελῶν ἐφυλάσσετο δέσμιος ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης, ἔνθα καὶ ὁ ἡγεμὼν διέτριβε, καὶ εἶχε τὴν περιέργειαν νὰ ἀκούσῃ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως· καί ποτε, ἐν ᾧ ὁ Παῦλος ὡμίλει περὶ ἐγκρατείας καὶ περὶ δικαιοσύνης καί περὶ μελλούσης κρίσεως, ὁ Φῆλιξ κατελήφθη ὑπὸ τρόμου, διότι οὔτε δίκαιος ὑπῆρξεν οὔτε ἐγκρατής, οὔτε εἶχεν ἐλπίδα ἀθφώσεως, ἐάν ποτε εἰσήγετο εἰς δίκην ἀνθρωπίνην, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ἀντὶ νὰ μετανοήσῃ εἰλικρινῶς καὶ νὰ δεχθῇ τὴν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρίαν, ἣν ἀναμφιβόλως τῷ ὑπέδειξε καὶ διὰ μακρῶν ἐξήγησεν ὁ Παῦλος, τὸ κυβερνῶν αὐτὸν πάθος, ἡ φιλοχρηματία ὑπερίσχυσε· διὰ τοῦτο ἀπέπεμψε τὸν Ἀπόστολον, εἰπών: «Πρὸς τὸ παρὸν ὕπαγε, καὶ ὅταν λάβω καιρόν, θέλω σὲ μετακαλέσῃ», ἔκτοτε δὲ συχνότερον μετακαλῶν ὡμίλει μετ' αὐτοῦ, διότι ἤλπιζεν ὅτι ἤθελον δοθῇ εἰς αὐτὸν χρήματα ὑπὸ τοῦ Παύλου· καὶ ἐπειδὴ παρ' αὐτοῦ μὲν δὲν ἔλαβεν οὐδ' ἦτο δυνατὸν νὰ λάβῃ τι, τῶν δὲ Ἰουδαίων τὴν εὔνοιαν ἤθελε κατά τινα τρόπον νὰ ἐξαγοράσῃ, ἵνα μὴ κατηγορηθῇ ὑπ' αὐτῶν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ὅστις τῆς ὑπηρεσίας ἐκείνης τὸν ἀπέλυσεν, ἀφῆκε τὸν Παῦλον δεδεμένον (Πράξ. κδ΄. 24-27). Ἰδοὺ ἄνθρωπος λαβὼν τὴν πολύτιμον εὐκαιρίαν ἐπὶ δύο ἔτη νὰ ἀκούσῃ κατὰ καιροὺς τὸ Εὐαγγέλιον ἐκ στόματος τοῦ καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας Διδασκάλου τῶν ἐθνῶν, ἀλλὰ μὴ ὠφεληθείς· διότι ὁ κηρυττόμενος εἰς αὐτὸν Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν συνωδεύετο μὲ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα κατεῖχον τὴν σπουδαιοτάτην θέσιν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, διότι δὲν προσεφέροντο εἰς αὐτὸν μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ χρήματα. Εἶναι δὲ ὁ Φῆλιξ τύπος πλείστων ὅσων ἀκροατῶν καὶ ἀναγνωστῶν τοῦ Εὐαγγελίου, οἵτινες ἐλέγχονται, καὶ συγκινοῦνται καὶ ἐπιδοκιμάζουσιν, ἀλλ' ἡ εἰς τὴν ὕλην προσκόλλησις αὐτῶν ποιεῖ τὸν λόγον μάταιον καὶ ἀνωφελῆ.

Οἱ Βηθλεεμῖται, ἀγνοοῦντες, δὲν ἐφιλοξένησαν τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν ἔλευσιν Αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, διότι μόλις τῷ παρεχώρησαν τὸν στάβλον· ἀλλὰ μόλις ἐγεννήθη, καὶ οἱ ἄγγελοι διελάλησαν τὴν ἔλευσιν Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς διανυκτερεύοντας ποιμένας, δώσαντες εἰς αὐτοὺς τὸ πολὺ γενικὸν γνώρισμα ὅτι ἤθελον εὑρεῖ βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· οὗτοι δὲ ἐκκινήσαντες ἵνα εὕρωσι καὶ προσκυνήσωσι τὸ Θεῖον βρέφος, ἀναμφιβόλως θὰ ἔκρουσαν τὰς θύρας πάντων ἐκείνων, ὅσους θὰ ἔκρινον ὡς ἔχοντας ζῷα κατ' οἶκον

καὶ φάτνην δι᾿ αὐτά, καὶ ἴσως τελευταῖον πάντων θὰ ἐσκέφθησαν νὰ ἐρευνήσωσιν εἰς τὸ πανδοχεῖον· οὕτω δὲ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ Βηθλεὲμ ὁλόκληρος κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην τῆς γεννήσεώς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο ἀνάστατος μὲ τὰς ἐρωτήσεις καὶ ἐρεύνας τῶν ποιμένων· καὶ ὅμως ἡ Βηθλεὲμ ἐπανέπεσεν εἰς τὸν ὕπνον αὐτῆς καὶ οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἠξίωσε τὸ ἐν τῇ φάτνῃ βρέφος. Οὐδόλως θαυμαστὸν ὅτι ἐπλήρωσε τὴν ἀδιαφορίαν αὐτῆς τόσον ἀκριβά, ὅτε ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐθανάτωσε πάντα τὰ ἐν τῇ Βηθλεὲμ καὶ τοῖς περιχώροις παιδία ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω. Δὲν δύναταί τις νὰ ἀδιαφορήσῃ πρὸς τὸν Χριστόν, κηρυττόμενον ἐν ταῖς Γραφαῖς, καὶ νὰ ἀποφύγῃ τὰς ὀλεθρίους τῆς ἀδιαφορίας αὐτοῦ συνεπείας.

***

Καὶ σήμερον ὁ Χριστὸς κρούει τὴν θύραν τῆς ψυχῆς σου, ἀναγνῶστα ἀγαπητέ, ζητῶν νὰ γεννηθῇ ἐντός σου διὰ τῆς ἀναγεννήσεως. Μὴ μιμηθῇς τοὺς Βηθλεεμίτας, οἵτινες ἐξ ἀρχῆς δὲν Τὸν ἐδέχθησαν καὶ γεννηθέντα παντάπασι Τὸν παρεῖδον καὶ ἠδιαφόρησαν. Μηδὲ μιμηθῇς τὸν πανδοχέα, ὅστις μόλις παρεχώρησεν εἰς Αὐτὸν τὸν στάβλον. Μηδὲ μιμηθῇς τὸν Φήλικα, ὅστις ἀκούων λόγους σωτηρίους ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Παύλου, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔστρεφε πρὸς τὴν χεῖρα τοῦ δεσμώτου, ἀναμένων νὰ ἴδῃ προσφερόμενα εἰς αὐτὸν χρυσᾶ νομίσματα. Ὁ οὐρανὸς μὲ τὰς αἰωνίους αὐτοῦ δόξας προσφέρεται εἰς σέ· μὴ χαμηλώσῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου πρὸς τὸ ταπεινὸν καὶ εὐτελὲς χῶμα τῆς γῆς. Δέξαι τὸν Σωτῆρα καὶ ἐνθρόνισον αὐτὸν ὡς βασιλέα καὶ διοικητὴν τῆς ζωῆς σου. Τότε δὲ θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀληθὴς εὐτυχία σου, ἧς οὔτε τέλος θὰ ὑπάρξῃ ποτὲ οὔτε κόρος.

(Χριστ. Μελέται, τόμ. Β΄, σελ. 429 - 436). ***Ξ. Π. Μόσχου.***

Ο ΘΕΟΣ ΕΝ ΗΜΙΝ

Ὑπάρχουν πολλοί, οἵτινες δὲν δύνανται μὲν νὰ ἀρνηθοῦν, δυσκολεύονται ὅμως νὰ ἐννοήσουν τὸ μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον ὡς φωτοστέφανος περιβάλλει τὴν μορφὴν τοῦ Ἰησοῦ. Πῶς συμβαίνει ὥστε ὁ Ἰησοῦς νὰ ἐξέχῃ τόσον πολὺ ὑπεράνω τῶν ἄλλων; Ὑπάρχει τῷ ὄντι ἓν μυστήριον εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἰδίως εἰς τὸν χαρακτῆρά Του καὶ εἰς τὰ ἔργα Του. Εὐθὺς ὅμως ὡς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ὁ Θεὸς κατῴκει ἐν Αὐτῷ καὶ ἐνήργει δι᾿ Αὐτοῦ, ἔχομεν πλήρη τὴν ἐξήγησιν τοῦ μυστηρίου.

Τότε ἐννοοῦμεν πῶς συμβαίνει, ὥστε ἐν τῷ τέκτονι τούτῳ τῆς Ναζαρὲτ εὑρέθη εἷς χαρακτὴρ τόσον ἐξέχων καὶ λάμπων, μία ζωὴ τόσον ὡραία καὶ θριαμβευτικὴ καὶ ἔργα τόσον μεγάλα καὶ θαυμαστά. Τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ μυστηρίου τούτου κάμνει εἰς ἡμᾶς αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς, πληροφορῶν ἡμᾶς ὅτι ὁ Θεὸς κατῴκει ἐν αὐτῷ καὶ ἐνήργει δι᾿ αὐτοῦ. «Ὁ Πατήρ, ὁ μένων ἐν ἐμοί, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα».

Ἐξηγῶν εἰς ἡμᾶς ὁ Ἰησοῦς διὰ τῆς πληροφορίας ταύτης τὸ μυστήριον τοῦ

μεγαλείου Του, μᾶς βοηθεῖ νὰ ἴδωμεν πῶς εἶναι δυνατὸν καὶ ἡμεῖς νὰ ἀποκτήσωμεν παρόμοιον χαρακτῆρα καὶ νὰ ζήσωμεν παρομοίαν ζωήν. Ὁ Θεός, τὸν ὁποῖον ἐννοοῦμεν ὡς ἀόρατον καὶ ἀσύλληπτον, εἶναι δυνατὸν νὰ κατοικήσῃ καὶ ἐν ἡμῖν. Πολλοὶ πολλάκις ᾐσθάνθησαν ὄχι μόνον τὴν ἀνάγκην, ἀλλὰ καὶ τὸ δυνατὸν τῆς ἐνοικήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ διετύπωσαν τὴν πεποίθησίν των ταύτην εἰς διαφόρους των ρήσεις. Μόνον ὅμως ὁ Ἰησοῦς ἔκαμεν εἰς ἡμᾶς πλήρη ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας καὶ ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς ἓν συγκεκριμένον παράδειγμα αὐτῆς, τὸν ἑαυτόν Του.

Ὁ Παῦλος λέγει ὅτι οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν νὰ ψηλαφήσουν καὶ νὰ εὕρουν τὸν Θεόν· ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μακρὰν ἡμῶν· εἶναι πλησίον ἡμῶν· διότι ἐν Αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ὑπάρχομεν. Ἀλλὰ δὲν ἔχουν ὅλοι συνείδησιν τῆς ἐνοικήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς· διὰ τοῦτο ψηλαφοῦν καὶ ἐρευνοῦν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ νὰ Τὸν εὕρουν.

Ὅσοι ὅμως ἐγνώρισαν καὶ ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν, ἐγνώρισαν τὴν ἀλήθειαν, ἡ δὲ ἀλήθεια ἠλευθέρωσεν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν ἄγνοιαν καὶ ἀπὸ τὴν πλάνην καὶ ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τοὺς ἐχώριζον καὶ τοὺς ἀπεμάκρυναν ἀπὸ τὸν Θεόν. Εἰς αὐτοὺς ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ξένος καὶ ἄγνωστος, ἀλλ' ἡ μεγάλη ἐκείνη δύναμις, ἥτις, κατοικοῦσα ἐν αὐτοῖς, ἐνεργεῖ καὶ ἐργάζεται δι' αὐτῶν. Οἱ τοιοῦτοι ἔχουν τὴν ἰδίαν πεῖραν περὶ τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Ἰησοῦς. Αὐτὴν τὴν διαβεβαίωσιν κάμνει ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς ὀπαδούς Του. «Ἀληθῶς, ἀληθῶς σᾶς λέγω, ὅστις πιστεύει εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα κάμνω καὶ ἐκεῖνος θέλει κάμει, καὶ μεγαλείτερα τούτων θέλει κάμει».

Πολλοὶ θέτουν τὸν Θεὸν πολὺ μακρὰν ἑαυτῶν—κάπου ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρανούς. Πράγματι δι' αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἶναι μακράν. Ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Ἠσαΐα εὑρίσκεται τὸ ἑξῆς θαυμάσιον χωρίον: «Οὕτω λέγει ὁ Ὕψιστος. . . ἐγὼ κατοικῶ ἐν ὑψηλοῖς καὶ ἐν ἁγίῳ τόπῳ καὶ ***μετὰ τοῦ συντετριμμένου τὴν καρδίαν καὶ τοῦ ταπεινοῦ τὸ πνεῦμα***». Ὁ Θεὸς λοιπὸν ἔχει δύο κατοικίας· κατοικεῖ ἐν τῷ σύμπαντι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ταπεινοῦ. Ὁ Ἰησοῦς θέτει ὡς ἑξῆς τὸ ἴδιον ζήτημα: «Ἐάν τις μὲ ἀγαπᾷ, τὸν λόγον μου θέλει φυλάξει καὶ ὁ Πατήρ μου θέλει ἀγαπήσει αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτὸν θέλομεν ἐλθεῖ καὶ ἐν αὐτῷ θέλομεν κατοικήσει».

Ἰδοὺ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ κατοικήσῃ ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν καὶ νὰ ἀποκτήσωμεν τὴν ἰδίαν πεῖραν περὶ τῆς ἐνοικήσεώς Του, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Ἰησοῦς. Ὅσον ἰσχυροτέραν καὶ σαφεστέραν συνείδησιν ἔχομεν περὶ τῆς κατοικήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, τόσον ὡραιότερος θὰ γίνῃ ὁ χαρακτήρ μας καὶ ἐξοχωτέρα ἡ καθημερινὴ ἡμῶν ζωή. Ὅταν αἰσθανθῶ καὶ γνωρίσω ὅτι ἡ καρδία μου εἶναι κατοικία τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι Αὐτὸς καὶ ἐγὼ εἴμεθα ἡνωμένοι ἀδιασπάστως ὅπως ἡ φλὸξ τοῦ κηρίου μὲ τὴν φλόγα, ἐξ ἧς ἠνήφθη, τότε ἔχω ὅλον τὸ φῶς καὶ τὴν δύναμιν, τὰ ὁποῖα μοὶ χρειάζονται διὰ νὰ ἀποκτήσω τὸν χαρακτῆρα τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ περιπατήσω εἰς τὰ ἴχνη Αὐτοῦ.

Βοστώνη. ***Χ. Γ. Τόκας.***

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

«Ἰδού, ἡ Παρθένος θέλει συλλάβει καὶ θέλει γεννήσει υἱόν, καὶ θέλουσι καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, τὸ ὁποῖον μεθερμηνευόμενον εἶναι: Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός».
(Ματθ. α'. 23).

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, χρωματίζων ἰδιαιτέρως τὸν Μεσσιανικὸν χαρακτῆρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐφαρμόζει τὴν ἀνωτέρω προφητείαν Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, ὡς ἀναφερομένην εἰς τὰς θαυμαστὰς περιστάσεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Τοιουτοτρόπως ἀποκαλύπτεται ὁλόκληρον τὸ πλάτος, τὸ ὁποῖον περιέκλειεν ἐν ἑαυτῇ ἡ παλαιὰ ἐκείνη προφητεία τοῦ Ἡσαΐου, ἥτις εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν συγχρόνων μὲ αὐτὸν ἀνθρώπων δὲν ἐσήμαινε τίποτε περισσότερον ἀπὸ τὴν ἐλπίδα περὶ ἀπολυτρώσεως ἐκ τῶν δεινῶν περιστάσεων, τὰς ὁποίας τότε διήρχετο τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος. Τοιοῦτό τι ἄλλως τε δὲν εἶναι ἀσύνηθες εἰς τὰς προφητείας τῆς Γραφῆς. Ἐκφέρονται αὗται ὡς ἀμέσως σχετιζόμεναι μὲ τὰς συγχρόνους περιστάσεις, ἀλλ' εἰς τὸ βάθος τῆς σημασίας των διαφαίνεται ἔνδοξός τις ἀποκάλυψις, ἀφορῶσα τὸ εὐλογητὸν πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ἔργον Αὐτοῦ. Ὅπως οἱ ποταμοὶ μακρόθεν πηγάζοντες ρέουν πρὸς τὴν φυσικὴν διέξοδόν των, τὴν θάλασσαν, οὕτω καὶ αἱ προφητεῖαι, παρὰ τὴν ἐπίκαιρον ἀναφοράν των πρὸς τὰς περιστάσεις καθ' ἃς ἐκφέρονται τελικῶς ἀποβλέπουν πρὸς Ἐκεῖνον ὅστις εἶναι «τὸ τέλος τοῦ νόμου», (Ρωμ. ι'. 4) καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας (Ἀποκ. ιθ'. 10).

Ἀλλὰ ποῖαι ἦσαν αἱ περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι ὑπηγόρευσαν τὴν βαρυσήμαντον αὐτὴν προφητείαν; Περὶ τούτων ὁμιλεῖ τὸ 7ον κεφάλαιον τῶν προφητειῶν τοῦ Ἡσαΐου, ὡς ἀναφέρονται κατωτέρω ἐν περιλήψει.

Κατὰ τὸ ἔτος 735 πρὸ Χριστοῦ ἐβασίλευεν ἐπὶ τοῦ Ἰούδα ἐν Ἱερουσαλὴμ ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ. Ἐναντίον αὐτοῦ ἐπῆλθον δύο σύμμαχοι βασιλεῖς, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ Ρεσίν, βασιλεὺς τῆς Συρίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ Φεκά, υἱὸς τοῦ Ρεμαλίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Ἐξ αἰτίας τῆς ἐκστρατείας ταύτης ἡ καρδία τοῦ Ἄχαζ καὶ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἐκλονίσθη «ὡς τὰ δένδρα τοῦ δάσους κλονίζονται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου». Ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἀποθαρρύνσεως προβαίνει εἰς τὸ μέσον ὁ προφήτης Ἡσαΐας καθ' ὁδηγίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ζητεῖ νὰ ἐμψυχώσῃ τὸν βασιλέα, διαβεβαιῶν αὐτὸν ὅτι ὁ Θεὸς ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἐπέτρεπε νὰ ἐκπληρωθῇ τὸ σχέδιον τῶν «καπνιζόντων τούτων δαυλῶν» καὶ ἑπομένως ἠδύνατο νὰ ἦναι ἥσυχος. Ὁ Ἄχαζ ὅμως διστάζει νὰ δεχθῇ τὰς διαβεβαιώσεις ταύτας καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ Ἡσαΐας προχωρεῖ ἀκόμη περισσότερον, προτείνων εἰς αὐτὸν νὰ ζητήσῃ σημεῖον παρὰ Κυρίου. Ἀλλ' ὁ Ἄχαζ εἴτε ἐλεγχόμενος διὰ τὴν ἀποστασίαν του ἀπὸ τοῦ ζῶντος Θεοῦ, εἴτε στηριζόμενος μᾶλλον εἰς τὴν ἐλπίδα τῆς βοηθείας τοῦ βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας, πρὸς τὸν ὁποῖον ἤδη εἶχεν ἀποτανθῆ (Β'. Βασιλ. ις'. 7), ἀποποιεῖται τὴν πρότασιν ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι «δὲν θέλει νὰ ἐκπειράσῃ τὸν Κύριον». Ὄπισθεν ὅμως τοῦ Ἄχαζ ὑπῆρχεν εἷς λαὸς καὶ ἐὰν ὁ βασιλεὺς δὲν

ἤθελε νὰ στηριχθῇ εἰς τὸν Κύριον, ὁ λαὸς ὅμως ἐδικαιοῦτο νὰ ἐνισχυθῇ καὶ νὰ ἀναπτερωθῇ εἰς τὸ φρόνημά του μὲ σημεῖον ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Ἡσαΐας, ἀποτεινόμενος πλέον πρὸς τὸν λαὸν Ἰούδα, ἐκφέρει τὴν ἔξοχον προφητείαν, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ θέμα τῆς παρούσης μελέτης.

Πολὺ συζήτησις ἔχει γείνει μεταξὺ τῶν σχολιαστῶν τῆς Π. Διαθήκης διὰ τὴν προφητείαν αὐτὴν καὶ πολλὰ ἐρωτηματικὰ προκύπτουν. Ποία ἡ παρθένος; ὡρισμένη τις ἢ ἀόριστος; παρθένος κυριολεκτικῶς ἢ ἰδιότης συμβατική; Κατὰ ποῖον τρόπον ὁ Ἐμμανουὴλ θὰ ἀπετέλει σημεῖον ἐκ Θεοῦ πρὸς τὸν Οἶκον Ἰούδα; Ἡ συζήτησις διὰ τὰς ἀπορίας αὐτὰς δὲν εἶναι τῆς παρούσης ὥρας. Ἐκ τῆς ὅλης ὅμως ἱστορίας, ὅταν ἀβιάστως ἐξετασθῇ τὸ ἱερὸν κείμενον, προκύπτει μᾶλλον ὅταν ὁ Ἡσαΐας εἶχεν ὑπ' ὄψει του μίαν προφήτισσαν (ἐν προκειμένῳ, τὴν σύζυγόν του) χρησιμοποιῶν, ὡς ἔπραξε καὶ ὁ Ὠσηέ, τὴν οἰκογένειάν του ὡς προφητικὸν σύμβολον. Εἰς τὸ 7ον κεφάλαιον προφητεύει περὶ τῆς συλλήψεως τοῦ προφητικοῦ υἱοῦ, ὅστις θὰ ὀνομασθῇ Ἐμμανουήλ, καὶ εἰς τὸ 8ον κεφάλαιον ἀναφέρεται ἡ ἐκπλήρωσις τῆς προφητείας. Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο βλέπομεν ὅτι διαπιστοῦται τὸ γεγονὸς τῆς γεννήσεως τοῦ υἱοῦ ἐκ μέρους τῆς προφητίσσης καὶ ὁ Ἡσαΐας προσερχόμενος ὀνομάζει τὸ νεογέννητον βρέφος κατὰ παραγγελίαν τοῦ Κυρίου **Μαχὲρ - σαλὰλ - χάς - βάζ.** Ἡ σημασία τοῦ ὀνόματος εἶναι συμβολικὴ καὶ προφητική: «Ἡ καταστροφὴ ἐπέρχεται, ἡ λεία σπεύδει». Ἡ πρώτη ὀνομασία τοῦ παιδίου μετὰ τῆς σημασίας της ἀπεκρούσθη ἀπὸ τὸν Ἄχαζ, ἀλλ' ἡ δευτέρα κατὰ τὴν Θείαν βουλὴν ἐκπληροῦται. Τὸ σημεῖον τοῦ παιδίου ἐδείκνυε ταχεῖαν τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ Οἴκου Ἰούδα ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῶν δύο βασιλέων, τοῦ Ρεσὶν καὶ τοῦ Φεκά. Ἡ ἀπολύτρωσις αὕτη δὲν ἐβράδυνε νὰ πραγματοποιηθῇ, διότι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας ἐπελθὼν διεσκόρπισε τοὺς πολιορκητάς (Β'. Βασιλ. ις'. 9).

Τὸ γεγονὸς ὅμως τοῦτο δὲν ἀπετέλεσε δικαίωσιν τῶν προσδοκιῶν, τὰς ὁποίας ὁ Ἄχαζ ἐστήριξεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἀσσυρίας Θεγλάθ - φελασάρ, διότι ἡ μετ' αὐτοῦ συμμαχία ὑπῆρξεν ἀσυγχώρητον σφάλμα τοῦ Ἄχαζ καὶ ἐσήμανε τὴν τελικὴν ἀποστασίαν του ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἐχρησιμοποιήθη ὅμως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁ κατὰ τὴν ἰδικήν Του πρόνοιαν τρόπος, καθ' ὃν συνετρίβη ἡ δύναμις τῶν ἐπιδρομέων βασιλέων κατὰ τῆς Ἱερουσαλήμ. Τὸ μάθημα ὑπῆρξε μέγα διὰ τὸν Ἄχαζ καὶ διὰ τὸν λαόν του. Ἠδύναντο νὰ ἀποδώσουν τελείαν πίστιν εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθὲν σημεῖον τοῦ Ἐμμανουὴλ καὶ νὰ ἀποσύρουν τὴν ἐμπιστοσύνην των ἀπὸ τὴν ὑλικὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας. Τότε ἡ νίκη θὰ ἤρχετο ὡς ἐπιβράβευσις τῆς πίστεώς των. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἤρθησαν εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ δὲν ἐνεπιστεύθησαν εἰς τὸν ζῶντα Θεόν. Μήπως ὅμως ἡ ἀπιστία αὐτῶν θέλει καταργήσει τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ; (Ρωμ. γ'. 3). Μὴ γένοιτο. Ὁ Θεὸς ἔσωσε τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλ' αὐτοὶ ἀπώλεσαν μίαν εὐκαιρίαν διατρανώσεως τῆς ἐπὶ τὸν Θεὸν ἐλπίδος των. ***Τοιοῦτος εἶναι ὁ σαρκικὸς ἄνθρωπος· ἀθετεῖ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγαθὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ καὶ στερεῖται τῶν εὐλογιῶν, αἵτινες ἀπορρέουν ἐξ αὐτῆς.***

Ὁ Ἡσαΐας, βλέπων ἤδη ὅτι ἀποκρούεται ἡ ἐπέμβασις τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν

δεινὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο ὁ Οἶκος τοῦ Ἰούδα, παρὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ὑπόσχεσιν καὶ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σημείου, περιορίζεται πλέον εἰς τὸ νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν μαρτυρίαν μεταξὺ τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν μαθητῶν του (Ἡσ. η'. 16) καὶ τοιουτοτρόπως προβαίνει εἰς περαιτέρω ἀποκαλύψεις, αἵτινες ὁμοιάζουν μὲ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, αἵτινες φθάνουν μέχρι τῆς γῆς διὰ μέσου σκοτεινῶν νεφῶν. Ὁρμᾶται ἐκ τοῦ σημείου τοῦ Ἐμμανουὴλ καὶ ὁμιλεῖ περὶ μελλούσης ἀποκαταστάσεως καὶ περὶ φωτός, τὸ ὁποῖον λάμπει εἰς τοὺς καθημένους ἐν γῇ σκιᾶς θανάτου. Διακηρύττει τὴν ἀνάδειξιν τῆς Γαλιλαίας τῶν Ἐθνῶν εἰς τόπον δόξης καὶ προοιωνίζεται τὴν κατάργησιν τοῦ πολέμου. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς ἀγαλλιάσεώς του διὰ τὴν μέλλουσαν ἀνύψωσιν τοῦ ἔθνους του, ἀποδίδει ὅλα ταῦτα εἰς τὸ παιδίον, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα θέλει καλεσθῇ ***Θαυμαστός, Σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρός, Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, Ἄρχων εἰρήνης*** (Ἡσ. θ'. 6) Τοιουτοτρόπως τὸ περιφρονηθὲν ὑπὸ τοῦ Ἄχαζ σημεῖον τοῦ Ἐμμανουὴλ ***ἀποβαίνει ὁ τύπος τοῦ μέλλοντος Λυτρωτοῦ, ὅστις πολλαπλασιάζει τὸ ἔθνος καὶ αὐξάνει εἰς αὐτὸ τὴν χαρὰν (κεφ. θ'. 3) καὶ προσλαμβάνει τὴν αἴγλην τῆς Μεσσιανικῆς ἐλπίδος.***

Ὁ τύπος τοῦ Ἐμμανουὴλ καὶ ἡ ἐκπλήρωσίς του ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποτελοῦν διακήρυξιν πρὸς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ κατ' ἀρχὰς καὶ πρὸς τὸν κόσμον ὁλόκληρον κατόπιν, τῆς ὁποίας περιεχόμενον εἶναι ἡ σημασία τοῦ ὀνόματος, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἐκαλεῖτο τὸ παιδίον, ὅπερ θὰ ἐγεννᾶτο ἐκ τῆς παρθένου. ***Ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν.*** Ποίαν ἄλλην ἐνθάρρυνσιν ἠδύνατο νὰ περιμένῃ ὁ Ἄχαζ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀπογνώσεως, τὰς ὁποίας διήρχετο πολιορκούμενος; Ἐφόσον ὁ Θεὸς διεκήρυττε πρὸς αὐτὸν ὅτι ἦτο μετὰ τοῦ λαοῦ Του, ποία ἄλλη ἐγγύησις θὰ ἦτο δι' αὐτὸν ἀσφαλεστέρα; Ὁ Ἄχαζ ἠστόχησε. μὴ ἐκτιμήσας ἐπαξίως τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ἡ προφητεία ἐδόθη καὶ ἡ πιστότης τοῦ Θεοῦ τὴν ἐξεπλήρωσε. Καὶ οὐχὶ μόνον τοῦτο, ἀλλ' ἡ ἀπιστία τοῦ Ἄχαζ ***ἀνέπτυξε τὴν προφητείαν εἰς ἀνέλπιστον πλάτος. Ὁ ἀπορριφθεὶς Ἐμμανουὴλ τῆς τότε μεμονωμένης περιστάσεως, γίνεται ὁ Ἐμμανουὴλ ὅστις συγκεντρώνει τὴν ἐλπίδα ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.*** Τὸ σημεῖον μεθερμηνεύεται εἰς ἔνδοξον εὐαγγέλιον, ὅτι ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον ἀποτελεῖ ὑψίστην συγκατάβασιν καὶ ἀνεξιχνίαστον εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀναλαμβάνοντος τὸ σχῆμα τῆς ταπεινώσεως διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θαυμαστοῦ σχεδίου τῆς σωτηρίας. ***Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.*** Μετὰ τῶν ἀπίστων, ὡς ὁ Ἄχαζ, μετὰ τῶν ἡττοπαθῶν ὡς ὁ πανικόβλητος ἐκεῖνος βασιλεύς· μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν, ὡς ὁ ἀποστάτης ἀπὸ τοῦ ζῶντος Θεοῦ κάτοχος τοῦ θρόνου τοῦ Δαβίδ.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς προφητείας ἐκτείνεται εἰς εὐρύτερον κύκλον, περιλαμβάνει ὁλόκληρον τὸν κόσμον, ***ἀλλὰ δὲν μεταβάλλεται ἡ οὐσία τῶν πραγμάτων.*** Ἄγριοι βασιλεῖς τοῦ σκότους, τὰ πάθη μας, τὸ σαρκικὸν φρόνημα, ἡ φιλία τοῦ κόσμου, ἡ ἀλαζωνεία τοῦ βίου καὶ τόσοι ἄλλοι ἐχθροί, ἐπέρχονται μετὰ δυνάμεως κατὰ τῆς ἀκροπόλεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ζητοῦντες νὰ τὴν καθυποτάξουν καὶ νὰ τὴν ἀφανίσουν. Ἡ πολιορκουμένη ψυχὴ ἀποθαρρύνεται, χαλαρώνει τὴν ἀντίστασιν καὶ μετ' οὐ πολὺ θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς αἰχμαλωσίας.

᾿Αλλ᾿ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπελπισίας προβάλλει τὸ σημεῖον τοῦ ᾿Εμμανουήλ. Οἱ ἐχθροὶ εἶναι πείσμονες καὶ ἰσχυροί, ἀλλὰ τὸ σημεῖον βροντοφωνεῖ: ***Μεθ᾿ ἡμῶν ὁ Θεός.*** ῾Ο Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐφανερώθη διὰ νὰ καταστρέψῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου (Α΄. ᾿Ιωάν. γ΄. 8). Καὶ ἡ νίκη κατὰ πάσης σατανικῆς ἐπιθέσεως πρὸς διεκδίκησιν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, εἶναι βεβαία, διότι μεγαλήτερος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις εἶναι ἐν ἡμῖν, παρὰ ἐκεῖνον, ὅστις εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ (Α΄. ᾿Ιωάν. δ΄. 4).

Διὰ τὸν ῎Αχαζ μία ἦτο ἡ ἐνδεδειγμένη ὁδὸς—νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸ σημεῖον τοῦ ᾿Εμμανουήλ. Τότε καὶ ἡ νίκη θὰ ἐξησφαλίζετο καὶ αὐτὸς θὰ ἀνεδεικνύετο ἀντάξιος τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ. ᾿Αλλὰ καὶ δι᾿ ἡμᾶς σήμερον μία εἶναι ἡ πρέπουσα ὁδὸς—***νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὴν μεγάλην σημασίαν τοῦ ᾿Εμμανουὴλ καὶ ἐν τῇ πίστει ταύτῃ νὰ χωρήσωμεν πρὸς τὴν ἀναμφισβήτητον νίκην· «Καὶ αὕτη εἶναι ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν»*** (Α. ᾿Ιωάν. ε΄. 4).

Φίλε ἀναγνῶστα, περισσότερον παντὸς ἄλλου δύνασαι νὰ ἦσαι βέβαιος ὅτι πολιορκεῖσαι ἀπό τὴν δύναμιν τῆς ἁμαρτίας καὶ εἶσαι ἐκτεθειμένος εἰς τὰς μεθοδείας τοῦ Διαβόλου. ᾿Εὰν ἀφεθῇς εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἰδικῆς σου ἀντιστάσεως, ἀφεύκτως θὰ ὑποκύψῃς. ῾Εὰν ἐπιδιώξῃς τὴν συμμαχίαν τῶν καλῶν σου ἔργων, τῆς ἠθικῆς σου, τῶν καλῶν σου ἕξεων, τῆς μορφώσεως τοῦ χαρακτῆρός σου δι᾿ ἀνθρωπίνων μέσων, ταχέως θὰ ἀπογοητευθῇς. ῎Ηδη θὰ ἔχῃς πεῖραν τῆς πικρᾶς ταύτης ἀληθείας. ᾿Ενώπιόν σου ὅμως ὑψοῦται ἡ θεία μορφὴ τοῦ ᾿Ιησοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ὁ ᾿Εμμανουήλ, ὅστις ἔρχεται νὰ σὲ ἐνθαρρύνῃ καὶ νὰ ἀναλάβῃ Αὐτὸς ἀντὶ σοῦ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος μέχρι τῆς τελικῆς νίκης. Φέρει μεθ᾿ ῾Εαυτοῦ τὴν ἀνυπολογίστου ἀξίας διακήρυξιν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μετὰ σοῦ. ***Οὐχὶ ὡς εὐδοκῶν νὰ συγκατοικῇ μετὰ σοῦ, ἐνῷ ἐπιμένεις εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλ᾿ ὡς ὁ πρόθυμος ᾿Ελευθερωτής σου ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς ἁμαρτίας, ἐὰν ὄντως ἐπιθυμῇς νὰ λυτρωθῇς ἀπὸ ταύτης.*** Αὐτὸς ἀνέλαβε τὴν ὑπόθεσιν τῆς λυτρώσεώς σου εἰς τὰς ἰδικάς Του χεῖρας. ᾿Εβάστασεν ἐπὶ τῶν ὤμων του τὴν ἁμαρτωλότητά σου. ῏Ηλθε πρὸς σὲ ἐν τῇ θλίψει σου ἐνῷ ἐκραύγαζες: «Ταλαίπωρος ἄνθρωπος ἐγώ· τίς θέλει μὲ ἐλευθερώσει ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;» καὶ ἤνοιξεν ὁρίζοντας φωτὸς διὰ μέσου τοῦ σκότους τῆς ἀπογνώσεως τῆς ψυχῆς σου. Μεθ᾿ ἡμῶν ὁ Θεός. Τὸ οὐράνιον ἄγγελμα ὁμιλεῖ περὶ μεγάλης χαρᾶς, ἡ ὁποία προορίζεται δι᾿ ὁλόκληρον τὸν κόσμον. ῾Ο λόγος ἔγεινε σὰρξ καὶ κατῴκησε μεταξὺ ἡμῶν. Δύνασαι νὰ ἐπωφεληθῇς τῆς Θείας εὐδοκίας. Δύνασαι νὰ παρακαθήσῃς εἰς τὴν τράπεζαν τῆς χαρᾶς. ᾿Αρκεῖ νὰ ἐκτείνῃς τὴν πίστιν σου πρὸς τὸν ᾿Εμμανουήλ. ᾿Αρκεῖ νὰ προσφέρῃς πρὸς Αὐτὸν τὴν καρδίαν σου, τὰς ἐλπίδας σου, νὰ ἀναθέσῃς εἰς Αὐτὸν τοὺς φόβους σου καὶ νὰ ἐμπιστευθῇς εἰς τὰς χεῖράς Του τὴν ψυχήν σου. ᾿Ελθὲ σήμερον πρὸς Αὐτόν, ἀκολουθῶν τὸν ἀστέρα τῆς Θείας ὁδηγίας, ῾Ο Θεὸς εἶναι μεθ᾿ ἡμῶν. ῾Ο Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου ᾿Ιησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ᾿Εμμανουήλ, ὅστις ἐξασφαλίζει τὴν Θείαν εὐδοκίαν καὶ προσφέρει τὴν ἐλπίδα, τὴν χαρὰν καὶ τὴν νίκην.

Χανία. ***Γ. Ε. Π.***

ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

('Εκ τοῦ 'Αγγλικοῦ)

(συνέχεια)

Η'.

'Εστάθη ὁ ἥλιος ἐπὶ 'Ιησοῦ τοῦ Ναυῆ;

'Υπάρχουν μερικοὶ ἄνθρωποι, οἵτινες τὴν δυσπιστίαν πρὸς τὰ θαύματα ἐκλαμβάνουν ὡς ἔνδειξιν ἀνωτέρας διανοητικότητος. 'Εὰν ὑπάρχῃ καὶ μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν μου τοιοῦτός τις, τὸν προκαλῶ νὰ ἐξετάσωμεν ὁμοῦ τὸ πλέον ἀπίστευτον ἐκ τῶν θαυμάτων, τὰ ὁποῖα μνημονεύονται ἐν τῇ 'Αγ. Γραφῇ, τοὐτέστι τὴν ἐπιμήκυνσιν τῆς ἡμέρας πέραν τοῦ εἰκοσιτετραώρου αὐτῆς ὁρίου, ὡς τοῦτο περιγράφεται εἰς τὸ ι' κεφ. τοῦ βιβλίου τοῦ 'Ιησοῦ τοῦ Ναυῆ.

'Εὰν ὁ ἐξερευνητὴς τοῦ Βορείου Πόλου Κοὺκ κατώρθωνε νὰ μᾶς ἀποδείξῃ ὅτι ὄντως ἔφθασεν εἰς τὸν Βόρειον Πόλον, οὐδεμίαν θὰ εἴχομεν δυσκολίαν νὰ πιστεύσωμεν τὰς ἀνακοινώσεις του ἐν σχέσει πρὸς τὰς λοιπὰς λεπτομερείας τοῦ ταξειδίου του. 'Εὰν τὸ μᾶλλον ἀπίστευτον σημεῖον μιᾶς ἀμφισβητουμένης ὑποθέσεως ἀποδειχθῇ κατὰ τρόπον ἀποκλείοντα πᾶσαν ἀμφιβολίαν, θὰ ἦτο παράλογος καὶ πείσμων ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ ἐξηκολούθει τυχὸν νὰ διατηρῇ ἀμφιβολίας ἐπὶ τῶν ὀλιγώτερον σπουδαίων καὶ ἀμφισβητουμένων σημείων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὅμως πλήρης ἀπόδειξις δυσκόλως δύναται νὰ προσαχθῇ.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δυνάμεθα νὰ προκαλέσωμεν τὸν ἄπιστον εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κοινῶς παραδεδειγμένου ὡς τοῦ μᾶλλον ἀπιστεύτου σημείου τῆς 'Αγ. Γραφῆς. Καὶ ἐὰν ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης προκύψῃ ὅτι τὸ λογικόν του, τὸ ὁποῖον τοῦ ὑπηγόρευσεν ὅτι ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου δὲν εἶναι θεόπνευστος ἡ 'Αγ. Γραφή, ἔσφαλεν, εἶναι, νομίζω, πρέπον νὰ παραδεχθῇ ὡς λίαν ἐπισφαλὲς τὸ νὰ ἐμπιστεύηται τὸ λογικόν του, ὁσάκις τοῦτο ἔρχεται εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ.

'Η σχετικὴ περικοπὴ ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Καὶ ἐνῷ φεύγοντες (οἱ 'Αμορραῖοι) ἀπ' ἔμπροσθεν τοῦ 'Ισραήλ, ἦσαν ἐν τῇ καταβάσει τῆς Βαὶθ-ωρών, ὁ Κύριος ἔρριψεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατ' αὐτῶν λίθους μεγάλους, ἕως 'Αζηκά, καὶ ἀπέθανον· περισσότεροι ἦσαν οἱ ἀποθανόντες ἐκ τῶν λίθων τῆς χαλάζης, παρ' ὅσους οἱ υἱοὶ 'Ισραὴλ κατέκοψαν ἐν μαχαίρᾳ. Τότε ἐλάλησεν ὁ 'Ιησοῦς πρὸς τὸν Κύριον, καθ' ἣν ἡμέραν ὁ Κύριος παρέδωκε τοὺς 'Αμορραίους ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν 'Ισραήλ, καὶ εἶπεν ἐνώπιον τοῦ 'Ισραήλ, Στῆθι, ἥλιε, ἐπὶ τὴν Γαβαών, καὶ σύ, σελήνη, ἐπὶ τὴν φάραγγα Αἰαλών. Καὶ ὁ ἥλιος ἐστάθη, καὶ ἡ σελήνη ἔμεινεν, ἑωσοῦ ὁ λαὸς ἐξεδικήθη τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Δὲν εἶναι τοῦτο γεγραμμένον ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ 'Ιασήρ; Καὶ ἐστάθη ὁ ἥλιος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δὲν ἔσπευσε νὰ δύσῃ ἕως μιᾶς ὁλοκλήρου ἡμέρας. Καὶ τοιαύτη ἡμέρα δὲν ὑπῆρξεν οὔτε πρότερον οὔτε ὕστερον, ὥστε ὁ Κύριος νὰ ἀκούσῃ φωνὴν ἀνθρώπου· διότι ὁ Κύριος ἐπολέμει ὑπὲρ τοῦ 'Ισραήλ» ('Ιησ. ι'. 11-14).

Ἂς καθορίσωμεν ἐν πρώτοις τὸ ζήτημά μας. Δὲν πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν

ἂν ὁ Θεὸς ***ἠδύνατο*** νὰ κάμῃ τὸ ἀνωτέρω περιγραφόμενον θαῦμα, ἀλλ' ἂν πράγματι τὸ ἔκαμεν. Ἐὰν ἐδείκνυον εἴς τινα τὸ ὡρολόγιόν μου καὶ ἔλεγον εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ ὡρολογοποιός, ὁ ὁποῖος τὸ κατεσκεύασε, θὰ ἠδύνατο, ἐὰν ἤθελε, νὰ τὸ κατασκευάσῃ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε οἱ δεῖκταί του νὰ περιστρέφωνται κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, ἢ οὕτως ὥστε νὰ σταματᾷ καθ' ὡρισμένα χρονικὰ διαστήματα καὶ κατόπιν νὰ ἀναλαμβάνῃ πάλιν τὴν λειτουργίαν του, οὐδεμίαν βεβαίως δυσκολίαν θὰ εἶχε νὰ μὲ πιστεύσῃ.

Καθ' ὅμοιον τρόπον καὶ ἐγὼ πιστεύω ὅτι θὰ ἠδύνατο Ἐκεῖνος, ὁ Ὁποῖος κατεσκεύασε τὸ τεράστιον τοῦτο ὡρολόγιον, τὸ ὁποῖον ἀποκαλοῦμεν ἡλιακὸν σύστημα, ὁ Δημιουργὸς καὶ Συντηρητὴς τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης, τῶν κόσμων καὶ τῶν ἀστέρων, νὰ ἐπιφέρῃ μεταβολήν τινα εἰς τὰ σχέδιά του ἄνευ ἀπευκταίου τινός. Ἡ λογικὴ ἀποκλείει πᾶν ἄλλο συμπέρασμα. Ὁσάκις λοιπὸν διατείνεταί τις ὅτ τὰ θαύματα εἶναι ἀδύνατα, παραδέχεται ἁπλῶς τὴν θεωρίαν ὅτι ὁ δημιουργήσας τὸ σύμπαν δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐπιφέρῃ μικράν τινα μετατροπὴν εἰς τὰ σχέδιά του· ὁ δημιουργὸς τοῦ ***ὅλου*** ἀδυνατεῖ νὰ μεταβάλῃ τὸ ***μέρος*** — ἰσχυρισμὸς μωρὸς καὶ γελοῖος.

Ἂς ἐξετάσωμεν τώρα μετὰ προσοχῆς τὸ κείμενον. Ἐν πρώτοις, βλέπομεν ὅτι εἰς τὴν ἐν λόγῳ περικοπὴν ὑπάρχουν διάφορα σημεῖα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς δεδομένα πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος ἀπὸ ἀστρονομικῆς ἀπόψεως: Ὅτι εἰς μίαν ὡρισμένην στιγμὴν ἱστάμενός τις ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς Βαὶθ-ωρών, ἔβλεπε τὸν ἥλιον ὑπεράνω τῆς Γαβαὼν καὶ τὴν σελήνην ὑπεράνω τῆς κοιλάδος Αἰαλών, ὅτι θύελλα λίθων ἔπεσε μεταξὺ τῆς ὁδοῦ Βαὶθ-ωρὼν καὶ Ἀζηκὰ καὶ ὅτι ἡ ἡμέρα ἐπεμηκύνθη κατὰ εἴκοσι τέσσαρας ὥρας.

Ἐξετάζομεν κατόπιν τὰς λέξεις, τῶν ὁποίων ἔκαμε χρῆσιν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ εἰς τὴν δέησίν του καὶ εὑρίσκομεν ὅτι ἡ παράκλησίς του ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς: «***Σιώπησον,*** ἥλιε, ἐπὶ τὴν Γαβαών». Ἡ ἑβραϊκὴ λέξις, τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη, εἶναι ἡ λέξις «damam», ἥτις σημαίνει ***σιωπῶ, ἀδρανῶ,*** μεταφράζεται δὲ κατὰ κανόνα διὰ τοῦ «σιωπῶ», ὡς λ. χ. ἐν τῷ τριακοστῷ Ψαλμῷ ἐδ. 12, «διὰ νὰ ψαλμῳδῇ εἰς σὲ ἡ δόξα μου καὶ νὰ μὴ ***σιωπᾷ*** (damam)». Καὶ εἰς τὰς τρεῖς περιστάσεις ἐν τῇ ὡς ἄνω περικοπῇ, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἑλληνικὴ μετάφρασις χρησιμοποιεῖ τὰς λέξεις «ἐστάθη», «στῆθι», ἡ ἀντίστοιχος λέξις τοῦ ἑβραϊκοῦ πρωτοτύπου εἶναι ἡ λέξις «damam».

Ἡ ἐπιστήμη ἔχει ἐσχάτως ἀποδείξῃ ὅτι τὸ φῶς εἶναι ἠχητικόν, ὅτι τουτέστιν αἱ ταχεῖαι διακυμάνσεις τοῦ αἰθέρος, αἵτινες ἀποτελοῦν τὸ φῶς, παράγουν ἰδιαίτερόν τινα ἦχον, τὸν ὁποῖον ὅμως τὰ ἀκουστικά μας ὄργανα ἀδυνατοῦν νὰ συλλάβουν. Κατὰ τὴν γνώμην ἐξ ἄλλου πλείστων ἐπιστημόνων αἰτία τῆς περιστροφικῆς κινήσεως τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της εἶναι ἡ ἐπ' αὐτῆς ἐπίδρασις τοῦ ἡλίου.

Διὰ νὰ ἐπιμηκυνθῇ συνεπῶς κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Ἰησοῦ ἡ ἡμέρα, ἔπρεπε νὰ ἐπιβραδύνῃ ἡ γῆ τὴν περὶ τὸν ἄξονά της περιστροφικὴν αὐτῆς κίνησιν μέχρις ἑνὸς ὡρισμένου βαθμοῦ· καὶ τοῦτο, ἐὰν ἡ ἀνωτέρω θεωρία ἦναι ἀληθής, θὰ ἦτο κατορθωτὸν μόνον διὰ τῆς κατά τινα τρόπον ἀναστολῆς ἢ διακοπῆς τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ οὕτω πῶς ἔχομεν τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ συμφωνοῦντας ἀπολύτως πρὸς τὰς τελευταίας ἀνακαλύψεις τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης. «Σιώπα ἢ ἀδράνει, ἥλιε». Ἐὰν δὲ πράγματι ἐμετριάσθη προσκαίρως ἡ ἡλιακὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς φυσικὴν τούτου συνέπειαν ἔχομεν τὴν ἐπιβράδυνσιν τῆς περιστροφικῆς κινήσεως τῆς γῆς καὶ τὴν ἐπιμήκυνσιν τῆς ἡμέρας.

Ὁ μέγας ἀστρονόμος Νεύτων ἔχει ἀποδείξῃ ὅτι ἡ περιστροφικὴ κίνησις τῆς γῆς δύναται νὰ ἐλαττωθῇ ἐντὸς μικροτάτου χρονικοῦ διαστήματος, χωρὶς νὰ γείνῃ ἀντιληπτὴ ὑπό τινος τῶν κατοίκων της. Πεπειραμένος δέ τις ἐπιστήμων ἐν Κοπεγχάγῃ μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του ἡ χάλαζα τῶν «μεγάλων λίθων», ἡ ὁποία ἔκαμε θραῦσιν εἰς τὸ στράτευμα τῶν Ἀμορραίων, ἦσαν τὰ θραύσματα τῆς οὐρᾶς ἢ τεμαχίου τινὸς μεγάλου κομήτου, ὅστις προσήγγισε τὴν γῆν. Φρονεῖ δὲ ὅτι ἐὰν γείνουν ἀνασκαφαὶ εἰς τὸ ὑποδεικνυόμενον ὑπὸ τῆς Γραφῆς μέρος, θὰ ἀνακαλυφθοῦν οἱ λίθοι οὗτοι καὶ θὰ ἀποδειχθῇ ἡ μετεωρολογικὴ αὐτῶν προέλευσις. Καὶ ἔχομεν οὕτω πως μίαν λίαν πιθανὴν ἐξήγησιν τοῦ θαυμαστοῦ τούτου συμβάντος.

Γνωρίζομεν ὅτι τὰ οὐράνια σώματα ἀσκοῦσιν ἐπ᾽ ἀλλήλων μαγνητικήν τινα ἕλξιν, καὶ δὲν εἶναι καθόλου παράλογον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ προσέγγισις μεγάλου τινος κομήτου ἐντὸς τῆς ἀκτῖνος τῆς ἐπιδράσεως τῆς γῆς ἐμείωσεν εἰς μέγαν βαθμὸν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπίδρασιν τοῦ ἡλίου. Ἐὰν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐπετεύχθη δι᾽ ἀντεπιδράσεως οὐδείς, νομίζω, δύναται νὰ καθορίσῃ· πάντως ὅμως παραμένει τὸ ἀξιοσημείωτον γεγονὸς ὅτι ἡ πτῶσις πολλῶν ἀερολίθων, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ ἀπετέλουν τὴν οὐρὰν πελωρίου τινος κομήτου, συνέπεσε μὲ διατάραξίν τινα εἰς τὴν περιστροφικὴν κίνησιν τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της.

Ὁπωσδήποτε ὅμως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἡ Ἀστρονομία μᾶς ἀναγκάζει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ περιγραφόμενον συμβὰν ἔχει πράγματι λάβει χώραν, ἡ Ἱστορία δὲ ἐπικυροῖ τὰς ἀξιώσεις τῆς Ἀστρονομίας.

Ὁ Sidney Collet ἐν τῷ πολυτίμῳ αὐτοῦ συγγράμματι «Ἡ Γραφὴ τῆς Ἀληθείας» λέγει ὅτι ὁ Ἀμερικανὸς καθηγητὴς Totten, ὅστις ἐμελέτησεν ἐπισταμένως ἀπὸ ἀστρονομικῆς ἀπόψεως τὸ ζήτημα, ἐδημοσίευσε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μελέτης του εἰς λεπτομερεῖς μαθηματικοὺς ὑπολογισμούς. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ καθηγητοῦ τούτου μόνον *ἅπαξ* ἠδύναντο ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἡ γῆ νὰ εὑρεθοῦν εἰς τὰς σχετικὰς πρὸς ἄλληλα θέσεις, τὰς περιγραφομένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ· ἐργαζόμενος δὲ εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν σχετικῶν θέσεων, τὰς ὁποίας ἐτήρησαν καθ᾽ ὅλον τὸ διαρρεῦσαν τοῦτο διάστημα τὰ τρία ταῦτα σώματα πρὸς ἄλληλα, κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὡς δεδομένον ὅτι ἔχει προστεθῇ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου μία ὁλόκληρος ἡμέρα.

Ὁ E. N. Maunder, τοῦ Βασιλικοῦ Ἀστεροσκοπείου τοῦ Γκρήνουϊτς, τοῦ περιφήμου τούτου κέντρου ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων, ἔχει καὶ αὐτὸς γράψῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ ἔχει καθορίσῃ τὸ ἀκριβὲς χρονικὸν σημεῖον τῆς ἡμέρας, κατὰ τὸ ὁποῖον τὸ θαυμαστὸν τοῦτο συμβὰν ἔλαβε χώραν, ὡς καὶ τὸ ἀκριβὲς σημεῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἵστατο ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Ἡ σχετικὴ περικοπὴ λέγει: «Καὶ ἐστάθη ὁ ἥλιος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ καὶ δὲν ἔσπευσε νὰ δύσῃ ***ἕως*** μιᾶς ὁλοκλήρου ἡμέρας». Οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ καθηγητοῦ Totten ἀπέδειξαν ὅτι ἔχουν προστεθῇ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου εἴκοσι τέσσαρες ὧραι· ἐν τούτοις ὁ καθηγητὴς εὑρίσκει ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ δὲν εἶχον προστεθῆ εἰμὴ μόνον ***εἴκοσι τρεῖς ὧραι καὶ εἴκοσι λεπτά***, ὡς λέγει καὶ ἡ Γραφή, «ἕως μιᾶς ὁλοκλήρου ἡμέρας». Ὑπολείπονται συνεπῶς ἀπὸ τὸ εἰρημένον εἰκοσιτετράωρον τεσσαράκοντα λεπτὰ τῆς ὥρας, τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἀνεύρωμεν τὴν προέλευσιν, πρὶν ἢ ἀποφανθῶμεν ὅτι τὰ ἐξαγόμενα τῶν ἀστρονομικῶν ὑπολογισμῶν ἐπικυροῦν καθ᾽ ὅλην τὴν γραμμὴν τὴν ἀφήγησιν τῆς Ἁγ. Γραφῆς. Τὰ τεσσαράκοντα δὲ αὐτὰ λεπτὰ μᾶς παρέχουν ἓν ἐπὶ πλέον δεῖγμα τῆς ἀκριβείας τῶν Ἁγ. Γραφῶν.

Ἀναγινώσκομεν ἐν Βασ. Β΄. κ΄. 8-11.

«Καὶ εἶπεν ὁ Ἐζεκίας πρὸς τὸν Ἠσαΐαν, Τί εἶναι τὸ σημεῖον ὅτι ὁ Κύριος θέλει μὲ ἰατρεύσει, καὶ ὅτι θέλω ἀναβῆ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου τὴν τρίτην ἡμέραν; Καὶ εἶπεν ὁ Ἡσαΐας: Τοῦτο θέλει εἶσθαι τὸ σημεῖον παρὰ Κυρίου, ὅτι θέλει κάμει ὁ Κύριος τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐλάλησε. Νὰ προχωρήσῃ ἡ σκιὰ δέκα βαθμοὺς ἢ νὰ στραφῇ δέκα βαθμούς. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Ἐζεκίας, Ἐλαφρὸν πρᾶγμα εἶναι νὰ καταβῇ ἡ σκιὰ δέκα βαθμούς· οὐχί, ἀλλ᾽ ἂς στραφῇ ὀπίσω δέκα βαθμοὺς ἡ σκιά. Καὶ ἐβόησεν ὁ Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς τὸν Κύριον καὶ ἔστρεψεν ὀπίσω τὴν σκιὰν δέκα βαθμούς, διὰ τῶν βαθμῶν τοὺς ὁποίους κατέβη διὰ τῶν βαθμῶν τοῦ Ἄχαζ».

Ἐνταῦθα ἀναγινώσκομεν περὶ τῆς σκιᾶς τοῦ ἡλίου, ἡ ὁποία ἀνῆλθεν ὀπίσω κατὰ δέκα βαθμοὺς ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ ὡρολογίου. Οἱ δέκα οὗτοι βαθμοὶ ἀποτελοῦν ἀκριβῶς τεσσαράκοντα λεπτὰ τῆς ὥρας, τὰ ὁποῖα ὁμοῦ μὲ τὰς εἴκοσι τρεῖς ὥρας καὶ εἴκοσι λεπτὰ τῆς ἡμέρας τοῦ Ἰησοῦ συμπληροῦν μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου δευτερολέπτου τὸ εἰκοσιτετράωρον, τὸ ὁποῖον, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ καθηγητοῦ Totten, ἔχει κατὰ μυστηριώδη τινὰ τρόπον παρεισφρύσῃ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ πλανήτου μας.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος, μὴ ὢν ἀστρονόμος, δὲν δύναται νὰ ἐπικυρώσῃ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ καθηγητοῦ Totten, ἀναφέρει ὅμως αὐτοὺς διὰ νὰ δείξῃ ὅτι αὐτὴ αὕτη ἡ ἐπιστήμη παρέχει ἐπιχειρήματα πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ θαύματος τούτου.

Ἂς ἴδωμεν τώρα τί λέγει καὶ ἡ Ἱστορία περὶ τῆς μικρᾶς ἡμέρας τοῦ Ἰησοῦ.

Ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἀνατολὴν τρία ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἐτήρουν γραπτὴν ἱστορίαν — οἱ Ἕλληνες. οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Σῖναι. ***Καὶ τὰ τρία ταῦτα ἔθνη ἔχουν διασώσῃ εἰς τὴν ἱστορίαν των τὴν ἀνάμνησιν μιᾶς ὑπερφυσικῶς μεγάλης ἡμέρας.*** Ὁ «πατὴρ τῆς Ἱστορίας Ἡρόδοτος λέγει ὅτι οἱ ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου ἔδειξαν εἰς αὐτὸν γραπτὰ μνημεῖα ἀναφέροντα τὴν ἐπιμήκυνσιν μιᾶς ἡμέρας πέραν τῶν φυσικῶν αὐτῆς ὁρίων. Τὰ ἀρχαῖα Κινεζικὰ συγγράμματα ἀφ᾽ ἑτέρου ρητῶς λέγουν ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦτο ἔλαβε χώραν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράταρος Γεώ. Ἐκ τῶν γενεαλογικῶν δὲ πινάκων τῶν Σινῶν εὑρίσκομεν ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ἐβασίλευσεν ἐν Κίνᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

Ὁ λόρδος Kingsborough, ὁ ὁποῖος ἔχει κάμει εἰδικὰς μελέτας εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχεγόνων ἐρυθροδέρμων κατοίκων τῆς Ἀμερικῆς, λέγει ὅτι εἰς τὰ χρονικὰ τῶν Μεξικανῶν, οἵτινες πολὺ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς εἶχον ἀνέλθει εἰς ὑψηλὰ ἐπίπεδα πολιτισμοῦ, ἀναγράφεται ὅτι «ὁ ἥλιος ἐστάθη» ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν κατὰ τὸ «ἔτος τῶν ἑπτὰ λαγφῶν». Τὸ δ᾽ «ἔτος τῶν ἑπτὰ λαγφῶν» συμπίπτει ἀκριβῶς πρὸς τὴν ἐποχὴν τῆς κατακτήσεως τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

Ἔχομεν λοιπὸν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν Ἱερῶν Γραφῶν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ μελέτην θέματος μαρτυρίας ἀμερολήπτους, ἃς πορίζόμεθα ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, Αἰγύπτου, Κίνας καὶ Μεξικοῦ. Τὴν ὁμόφωνον ταύτην μαρτυρίαν δὲν δυνάμεθα εἰμὴ νὰ δεχθῶμεν ὡς τελειωτικῶς λύουσαν τὸ ζήτημα.

Κἄποτε, μετὰ τὸ πέρας τῆς διαλέξεως, τὴν ὁποίαν ἔκαμα ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω θέματος, μὲ ἐπλησίασεν εἷς ἐκ τῶν θεατῶν καὶ μοὶ εἶπεν: «Ὀφείλω νὰ ὑποκύψω εἰς τὴν ἐτυμηγορίαν τῆς ἐπιστήμης ἐπὶ τοῦ φαινομένου τούτου· δὲν δύναμαι ὅμως ἐπ᾽ οὐδενὶ λόγῳ νὰ παραδεχθῶ ὅτι τοῦτο ἔγινεν ***ἁπλῶς καὶ μόνον ἕνεκα τῆς προσευχῆς ἑνὸς ἀνθρώπου***». Ἐπειδὴ καὶ ἄλλοι ἴσως νὰ συναντοῦν τὴν αὐτὴν δυσκολίαν, δράττομαι τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ ὑποδείξω ὅτι τὸ θαῦμα τοῦτο ρίπτει ὅλως ἰδιάζον φῶς ἐπὶ τοῦ μυστηρίου τῆς καρποφόρου προσευχῆς, ἂν καὶ τὸ κύριον ἀντικείμενον τῆς παρούσης μελέτης δὲν θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐπεκταθῶ πολὺ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου.

Ὁ Θεὸς ἐγνώριζε βεβαίως ἐκ τῶν προτέρων ὅτι θὰ ἐλάμβανε χώραν τὸ ἐξαιρετικὸν ἐκεῖνο γεγονός, ἐγνώριζεν ὅμως συγχρόνως καὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς θὰ ἀνέπεμπεν ἐκείνην τὴν προσευχήν. Ὁ Ἰησοῦς δὲ εὑρισκόμενος εἰς ἄμεσον μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐπαφήν, ὢν «συνεργὸς Αὐτοῦ» (Κορ. Β΄. ς΄. 1), ὡδηγήθη νὰ προσευχηθῇ καὶ νὰ καταστρώσῃ τὰ σχέδιά του ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τοῦ Θεοῦ τὰ σχέδια. Ἡ προσευχὴ ἦτο ὁ συνδετικὸς κρίκος μεταξὺ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ ἐξαιρετικοῦ ἐκείνου γεγονότος, τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο Θείᾳ ἐπεμβάσει νὰ συμβῇ. Ἐὰν ὁ Ἰησους δὲν εὑρίσκετο εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ, θὰ διέθετεν ἀναμφιβόλως τὸ στράτευμά του διὰ νυκτερινὴν αἰφνιδιαστικὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῶν Ἀμορραίων καὶ ἡ ἐπιμηκυνθεῖσα ἡμέρα θὰ ἀπέβαινε καταστρεπτικὴ δι᾽ αὐτόν.

Τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ διαρκῶς ἐκτυλίσσονται πέριξ ἡμῶν καὶ ὁ Θεὸς δύναται ***διά τινων*** ἐκ τῶν ἀναριθμήτων πόρων Του νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς ***μίαν ἑκάστην*** ἐκ τῶν ἀναγκῶν μας (Φιλ. δ΄. 19), ὅπως καὶ τὸ κάμνει, οὐχὶ διὰ τῆς ἀλλοιώσεως τῶν πανσόφων σχεδίων Του, ἀλλὰ διὰ τῆς καθοδηγήσεως ἡμῶν («ὅσων διοικοῦνται ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ», Ρωμ. η΄. 14) ὅπως προσαρμόσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ ἀνόητα σχέδιά μας ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὰ ἰδικά Του αἰώνια καὶ θεῖα κατὰ τὴν τελειότητα σχέδια. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εὑρισκόμενοι λαμβάνομεν ἀπαντήσεις εἰς τὰς προσευχάς μας. Ἡ πεῖρα δὲ μᾶς διδάσκει ὅτι ἀπαντήσεις εἰς τὰς προσευχάς, αὐτὸ τοῦτο θαυματουργικάς, λαμβάνουν μόνον ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀφιεροῦνται τελείως εἰς τὸν Θεὸν καὶ μετὰ χαρᾶς ἀπορρίπτουν τὰ σχέδιά των, ἐγκολπούμενοι τὰ ἰδικά Του.

(Μετάφρασις *Γ. Α. Χατζηαντωνίου*) (ἀκολουθεῖ) ***Arthur Gook.***

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΤΟΥ ΥΛΙΣΤΟΥ

Ἀργὰ μίαν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων, ἕνας φοιτητὴς τῆς ἰατρικῆς ἀνεγίνωσκεν εἰς τὸ δωμάτιόν του ἓν σύγγραμμα θεωρούμενον «ἐπιστημονικόν», τὸ ὁποῖον εἰς κάθε σχεδὸν σελίδα ἐμυκτήριζε καὶ ἐκαυτηρίαζε τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ κατεφέρετο κατὰ πάσης ἐν γένει θρησκείας, ἀρνούμενον τὴν ὕπαρξιν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν πέραν τοῦ τάφου ζωήν. Ἡ ἀνάγνωσις διήρκεσε πολὺ πέραν τοῦ μεσονυκτίου, ὅταν δὲ ὁ φοιτητὴς ἐτελείωσε καὶ ἔκλεισε τὸ βιβλίον, ἡ ψυχή του κατείχετο ἀπὸ τὰς ἰδέας, τὰς ὁποίας εἶχεν ἀναγνώσει. «Ἐπὶ τέλους», ἐσκέπτετο, «σωστὰ τὰ λέγει ὁ συγγραφεὺς—μόνον ὕλη ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον—ὅλα τὰ ἄλλα, ψυχή, Θεός, κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις, εἶναι παραμύθια!» Μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις ἐπλαγίασε καὶ ἐκοιμήθη, ἀλλ᾿ ὁ ὕπνος του ἦτο ταραγμένος ἀπὸ διάφορα ζωηρὰ ὄνειρα.

Ὠνειρεύθη ὅτι πράγματι Θεὸς καὶ Χριστὸς δὲν ὑπάρχουν, οὔτε μέλλουσα ζωὴ καὶ ἀθανασία τῆς ψυχῆς, καὶ ὅτι ὁλόκληρος ὁ κόσμος παρεδέχετο αὐτό. Ὠνειρεύθη ὅτι ἐσηκώθη, ἐνεδύθη καὶ ἐξῆλθε νὰ ὑπάγῃ κατὰ τὴν συνήθειάν του εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ὅπου εἰργάζετο καὶ παρηκολούθει τὰς ἰατρικάς του σπουδάς.

Εἰς τὸν δρόμον ἐπέρασεν ἀπὸ μερικὰς ἐκκλησίας, τὰς ὁποίας καλῶς ἐγνώριζεν· ἀλλὰ μὲ κατάπληξιν παρετήρησεν ὅτι αὐταὶ ἦσαν ἐρείπια ἢ εἰς τὴν θέσιν των ὑπῆρχον ταβέρναι καὶ καταγώγια. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, τὸ εὗρε κλειστὸν καὶ ἔρημον πάσης κινήσεως. Καθὼς δὲ ἔστεκεν ἀπορῶν διὰ τοῦτο, εἶδε νὰ ἔρχεται ἕνας ἀπὸ τοὺς καθηγητάς του, ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου τὸν ἀκέραιον χαρακτῆρα καὶ τὴν σοβαρότητα ἐσέβετο καὶ ἐθαύμαζεν. Ὁ καθηγητὴς αὐτός, ὅταν ἔφθασε κοντά του, τῷ εἶπε:

— Διατί στέκεις ἔτσι μὲ ἀπορίαν; Ὅλα τὰ νοσοκομεῖα, ἄσυλα, βρεφοκομεῖα, πτωχοκομεῖα καὶ λοιπὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα ἔχουν κλεισθῆ. Διατί νὰ φροντίζωμεν διὰ τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς ἀνιάτους καὶ τοὺς ἀπόρους; Αὐτὰ τὰ καταστήματα ἦσαν διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ τώρα ποὺ ἀπεδείχθη ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἀπάτη, μῦθος, ἀγυρτεία, κατηργήθησαν ὅλα αὐτά. Τώρα τὸ σύνθημά μας εἶναι: «***Καθένας ἂς φροντίσῃ διὰ τὸν ἑαυτόν του***».

Ὁ φοιτητὴς ἐμβρόντητος ἐκύτταζε τὸν καθηγητήν του καὶ παρετήρησεν ὅτι ἦτο μεθυσμένος. Ἐπειδὴ δὲ βλέπων τοῦτο ἀνετινάχθη, ὁ καθηγητὴς ἠννόησε τὴν ταραχήν του καὶ τῷ εἶπε: «Καὶ διατί νὰ μὴ πίνω; Αὐτὸ μὲ εὐχαριστεῖ. Καὶ εἰς τὴν μέθην λησμονεῖ κανεὶς τὰ βάσανά του!»

— «Ἀλλά,» ἀπήντησε δειλὰ ὁ φοιτητής, «ἡ μέθη εἶναι κακόν, τὸ ὁποῖον ἄνθρωπος τῆς περιωπῆς σας καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς σας μορφώσεως δὲν ἐμπορεῖ παρὰ νὰ καταδικάζῃ. Διότι γνωρίζω ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν ἀρετήν».

— «Λησμονεῖς, παιδί μου», εἶπεν ὁ καθηγητής, «ὅτι τώρα ἀνεκαλύψαμεν ὅτι δὲν ὑπάρχει οὔτε ἀρετὴ οὔτε κακία, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει Θεὸς διὰ νὰ νομοθετῇ ποῖαι πράξεις εἶναι καλαὶ καὶ ποῖαι κακαί». Καὶ λέγων αὐτά, ὁ καθηγητὴς ἐπροχώρησεν, ἀφίνων τὸν φοιτητὴν ἄφωνον ἀπὸ κατάπληξιν καὶ φρίκην.

Ἐπὶ τέλους συνῆλθεν ὀλίγον καὶ ἐξηκολούθησε τὸν περίπατόν του. Παρὰ πέρα συνήντησεν ἅμαξαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκάθητο μία ὡραία καὶ λεπτὴ κυρία. Ἕνας βάναυσος καὶ ρυπαρὸς ἄνθρωπος, μὲ ἀνάστημα Ἡρακλέους, ἔκαμε νεῦμα εἰς τὸν ἁμαξηλάτην νὰ σταματήσῃ καὶ πλησιάσας, ἥρπασε τὴν κυρίαν ἐκ τῆς ἁμάξης καὶ βαστάζων αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἔτρεξε καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἕνα σπίτι ἐκεῖ πλησίον, ἐνῷ οἱ διαβάται ἐκύτταζαν μὲ ἀδιαφορίαν καὶ ἐγέλων μάλιστα ἀκούοντες τὰς σπαραξικαρδίους φωνὰς τῆς ἀτυχοῦς γυναικός.

Ὀλίγον παρὰ πέρα ὁ φοιτητὴς εἶδε νέαν σκηνήν, ἡ ὁποία τοῦ ἔδειξεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶχον χάσει κάθε πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν ἀρετήν. Κάποιος νέος ἐξήρχετο τρικλίζων ἀπὸ μίαν ταβέρναν. Ἡ γραία μητέρα του, ἡ ὁποία φαίνεται ὅτι τὸν ἐπερίμενε νὰ ἐξέλθῃ, τὸν ἐπλησίασε καὶ τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς διὰ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὸ σπίτι των. Τότε ἐκεῖνος τὴν ἐκτύπησε τόσον δυνατά, ὥστε ἔπεσε κατὰ γῆς, καὶ τὴν ἀφῆκεν ἐκεῖ ἀναίσθητον, ἐνῷ οἱ διαβάται ἐπέρνων ἀπαθεῖς καὶ ἀδιάφοροι, χωρὶς νὰ δώσουν χεῖρα βοηθείας εἰς τὴν δυστυχῆ γραίαν, τῆς ὁποίας αἱ λευκαὶ τρίχες ἦσαν ἁπλωμέναι εἰς τὸν βόρβορον τοῦ δρόμου.

Μικρὰ παιδία περνῶντα ἐξεστόμιζαν αἰσχρολογίας καὶ βλασφημίας καὶ κανεὶς δὲν τὰ ἐπέπληττε· διότι ὁ πρὸς τὸν Θεὸν σεβασμός, ἡ εὐκοσμία καὶ καθαρότης τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεων, τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς σέβας δὲν ὑπῆρχον πλέον, ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχε Θεός.

Μὲ ψυχὴν γεμάτην ἀπὸ ἀηδίαν ὁ φοιτητὴς ἐτράπη πρὸς τὴν οἰκίαν του, διὰ νὰ παύσῃ νὰ βλέπῃ τὰ φοβερὰ θεάματα καὶ ἀκούσματα τῶν δρόμων. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ τὸν ἐπερίμενε φοβερὰ ἔκπληξις. Κοντὰ εἰς τὸ τζάκι τῆς σάλας εἶδε καθισμένην μίαν ξένην γυναῖκα μὲ φυσιογνωμίαν καὶ βλέμμα ἀναιδὲς καὶ ἄσεμνον. Εἶδε τὸν πατέρα του νὰ ἐμβαίνῃ, ἀλλὰ πόσον μεταβεβλημένον—σχεδὸν ἀγνώριστον—ὅστις μὲ ἄγριον ὕφος τῷ εἶπεν:

— «Ἐβαρύνθην τὴν μητέρα σου. Τὴν ἔδιωξα καὶ ἐπῆρα ἄλλην. Ἡ μονογαμία εἶναι θεσμὸς Χριστιανικὸς καὶ ἐγὼ δὲν τὸν ἀναγνωρίζω, οὔτε καὶ ἡ πολιτεία. Εἶναι ὅμως ἀδιάφορον, διότι ἡ μητέρα σου δὲν ἔζησε πολλὰς ἡμέρας ἀφοῦ τὴν ἔδιωξα—ἀπέθανε!»

— «Ἀπέθανεν;» ἀνέκραξε μὲ φρίκην ὁ φοιτητής. «Ὢ! δόξαν νὰ ἔχῃ ὁ Θεός, ποῦ τὴν ἀνέπαυσε καὶ τὴν ἐπῆρε στὸν οὐρανὸν μαζὺ μὲ τοὺς ἁγίους καὶ ἀγγέλους!»

— «Ὁ Θεός; Στὸν οὐρανόν; Ἁγίους; Ἀγγέλους;» ἐφώναξεν ὁ πατήρ του. «Τί εἶναι αὐτὰ ποῦ λές; Ἡ μητέρα σου τώρα σήπεται στὸν τάφον της! Πήγαινε καὶ σύ, κάμε ὅ,τι σοῦ ἀρέσει! Καὶ σὺ καὶ ἐγὼ καὶ ὅλοι μας εἰς τὸ ἴδιον τέλος θὰ καταλήξωμεν!»

Ἦτο λοιπὸν ἀληθὲς—ὅτι ὁ Χριστός, ὁ οὐρανός, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπίστευεν ἡ μήτηρ του, ὁ Χριστιανισμός, ὁ ὁποῖος ἐξημέρωσε τὰ ἄγρια πάθη τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, κατήργησε τόσας βαρβαρότητας, ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους τὴν φιλανθρωπίαν, τὴν ἀγάπην, τὴν καθαρότητα, καὶ ἐδημιούργησε τόσον ὑψηλὸν πολιτισμὸν—ὅτι ὅλα αὐτὰ ἦσαν μῦθοι καὶ ψεύδη καὶ ἀγυρτεία;

Ἔντρομος ὁ φοιτητὴς ἐξύπνησε καὶ ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ κρεββάτι του. Ἦτο μουσκευμένος εἰς κρύον ἱδρῶτα. Ἦτο ὄνειρον, τρομερὸς ἐφιάλτης, κενὸς ἀπὸ κάθε πραγματικότητα! Ὦ! εὐλογημένη πραγματικότης ἦτο τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ὁ ἀνατέλλων ἥλιος καὶ οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖοι ἐσήμαινον χαροποιὰ τὸν ὄρθρον τῶν Χριστουγέννων καὶ τὸν ἀγγελικὸν ὕμνον: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία!»

('Εκ τοῦ 'Αγγλικοῦ)

Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΑΙ ΔΥΣΚΟΛΙΑΙ ΤΗΣ

«Πῶς δύναται ἄνθρωπος νὰ δικαιωθῇ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ; ἢ πῶς δύναται νὰ ἦναι καθαρὸς ὁ γεγεννημένος ἐκ γυναικός;» ('Ιώβ κε'. 4)

Αὐτὰ εἶναι ἐρωτήματα ὑψίστης σημασίας, διότι ἀπὸ τὴν λύσιν αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡ αἰωνία εὐτυχία ἢ ἡ αἰωνία ἀθλιότης τοῦ ἀνθρώπου.

Δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἀπατᾶται κανεὶς εἰς τόσον σοβαρὰ ζητήματα, χωρὶς νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὰς τρομερωτέρας συνεπείας.

Ἡ πλάνη εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐπανορθωθῇ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

Ἔχομεν ἔμπροσθέν μας μίαν αἰωνιότητα χαρᾶς ἢ μίαν αἰωνιότητα λύπης.

Ἡ ἐκλογὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς καὶ μάλιστα κατὰ τὴν βραχεῖαν περίοδον τῆς ἐπιγείου μας ζωῆς. Ὁ Θεὸς μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἀποφασίσωμεν.

Ἀξίζει λοιπὸν καὶ εἶναι ἐπίκαιρον νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὰ τὰ ζητήματα μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς αὐτὰ μὲ σοβαρότητα.

1. *Πῶς ἐμπορεῖ νὰ δικαιωθῇ ὁ ἄνθρωπος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ;*

Παρατηρήσατε ὅτι τὸ ζήτημα δὲν εἶναι πῶς θὰ δικαιωθῶ κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἀνθρώπων, ἢ πῶς ἐμπορῶ νὰ δικαιωθῶ κατὰ τὴν ἰδικήν μου κρίσιν, ἀλλά: Πῶς ἐμπορῶ νὰ δικαιωθῶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ; Πῶς ἐμπορῶ νὰ ἐπιτύχω δικαιοσύνην ἀνταποκρινομένην εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Θεοῦ—αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἁγίου, τοῦ ἐνδόξου, ὁ ὁποῖος ἔχει πολὺ καθαροὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ βλέπῃ τὸ κακόν, ὁ ὁποῖος εἶναι φῶς καὶ εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ὑπάρχει τὸ ἐλάχιστον σκότος—ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν θεωρεῖ τὸν ἀθῷον ἔνοχον.

Καὶ αὐτοὶ οἱ οὐρανοὶ δὲν εἶναι καθαροὶ ἐνώπιον Αὐτοῦ. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐρώτησις δὲν τίθεται: Πῶς νὰ ἐπιτύχω μίαν δικαιοσύνην (δικαίωσιν) ἀρκετὴν διὰ τὴν παροῦσαν ζωήν, ἡ ὁποία νὰ μὲ κάμνῃ ἱκανὸν νὰ ἐκπληρώσω τὰ καθήκοντά μου ἐδῶ κάτω; Ἀλλά: Πῶς ἐμπορῶ νὰ ἐπιτύχω μίαν δικαίωσιν, ἡ ὁποία νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ διαμένω μὲ τὸν Θεὸν ἐκεῖ ἐπάνω, ὥστε Αὐτὸς νὰ ἦναι εὐχαριστημένος ἀπὸ ἐμὲ καὶ ἐγὼ νὰ εὐχαριστοῦμαι εἰς Αὐτόν, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ μία πλήρης καὶ σταθερὰ κοινωνία μεταξὺ Αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ διὰ παντός;

2. *Πῶς θὰ γίνῃ καθαρὸς ὁ γεννηθεὶς ἐκ γυναικός;*

Ἐὰν ἐγεννήθην ἀκάθαρτος, πῶς ἐμπορῶ νὰ γίνω καθαρός; Μήπως ὁ μαῦρος ἐμπορεῖ νὰ ἀλλάξῃ τὸ δέρμα του, καὶ ἡ λεοπάρδαλις τὰ ποικίλματά της;

Ἡ ἀκαθαρσία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἔμφυτος λόγῳ τῆς γεννήσεώς του. Καμμία ἀνθρωπίνη προσπάθεια δὲν ἐμπορεῖ νὰ τὴν μεταβάλῃ.

Ὅταν ὁ Δαβὶδ ἀπὸ ὀκνηρίαν καὶ ἀπὸ ἔλλειψιν ἀγρυπνίας ὑπέκυψεν εἰς τὸν πειρασμὸν καὶ διέπραξεν ἁμαρτήματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἠτίμασε τὸν Θεόν, δὲν τὰ ἀπέδωκεν εἰς τὰς περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκετο, καὶ δὲν ἐπεκαλέσθη ὡς ἐπιχείρημα τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ πειρασμὸς τὸν κατέλαβεν αἰφνιδίως, ἀλλ' ἐξήτασε τὸν ἑαυτόν του καὶ ἔμαθε νὰ γνωρίζῃ τὴν φυσικὴν διαφθορὰν τῆς ἰδίας του καρδίας—διαφθορᾶς, ἡ ὁποία ἔμενεν ἐντός του καὶ ὅταν ἀκόμη ἐπίστευσεν εἰς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο καὶ ἔκραξεν: «Συνελήφθην ἐν ἀνομίᾳ καὶ ἐν ἁμαρτίᾳ μὲ ἐγέννησεν ἡ μήτηρ μου».

Ἂν τοιαύτη ἦτο ἡ προϋπόθεσις τῆς γεννήσεώς του, ποία εἶναι ἡ ἰδική μας;

Πῶς λοιπὸν θὰ γίνῃ καθαρὸς ὁ γεννηθεὶς ἐκ γυναικός;

Θὰ προσπαθήσω μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ν' ἀπαντήσω εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτό, ὥστε ὅλοι ὅσοι ἀσχολοῦνται εἰλικρινῶς μὲ τὴν αἰωνίαν των σωτηρίαν νὰ ἐμποροῦν νὰ εὕρουν εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ τὴν ἐξήγησιν, ἡ ὁποία θὰ διαλύσῃ τὰς ἀμφιβολίας καὶ τὰς δυσκολίας των εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, ὅσον καὶ εἰς ἄλλα ζητήματα. Ἂς ἐξετάσωμεν μερικὰ θέματα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρει ἡ Ἁγία Γραφή.

3. «*Τί πρέπει νὰ πράξω διὰ νὰ σωθῶ;*» (Πράξ, ις'. 23-24).

Βλέπομεν εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἕνα δεσμοφύλακα εἰδωλολάτρην, ἕνα σκληρὸν ἄνθρωπον, συνειθισμένον εἰς σκηνὰς ἐγκλήματος καὶ αἵματος, ὁ ὁποῖος αἰφνιδίως ἀναγνωρίζει τὴν ἀπελπιστικήν του κατάστασιν.

Ἡ καλωσύνη τῶν δύο Χριστιανῶν φυλακισμένων ἐλύγισεν αὐτὴν τὴν σκληράν του καρδίαν, τὴν ὁποίαν κανεὶς κίνδυνος δὲν ἠμποροῦσε νὰ συγκινήσῃ. Αὐτοὶ οἱ φιλάνθρωποι λόγοι; «Μὴ πράξῃς κακὸν εἰς σεαυτὸν», τοῦ ἐφαίνοντο ὅτι ἤρχοντο ἀπὸ τὸν Οὐρανόν. Ἦσαν δι' αὐτὸν γλῶσσα νέα. Αἴφνης ἡ ἁμαρτωλότης του ἐφανερώθη εἰς τὴν συνείδησίν του.

Αὐτὸ τὸ φιλάνθρωπον φῶς τῷ ἐφανέρωσε τὸ σκότος, τὸ ὁποῖον ἐβασίλευεν ἕως τότε εἰς τὸ πνεῦμά του, καὶ διὰ τοῦτο ἐρρίφθη ὡς πτωχὸς ἱκέτης εἰς τοὺς πόδας τῶν φυλακισμένων του, φωνάζων; «Κύριοι, τί πρέπει νὰ πράξω διὰ νὰ σωθῶ;». Αὐτὴ ἡ ἐρώτησις εἶναι τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον δημιουργεῖται εἰς ψυχὴν συναισθανομένην τὰς ἁμαρτίας της;

Σκεπτόμεθα φυσικὰ ὅτι τὸ αἴσθημα τῆς ἀθλιότητός μας μᾶς καλεῖ νὰ καταβάλωμεν προσπαθείας διὰ νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατάστασιν καὶ νὰ ἀπολυτρωθῶμεν.

Ἡ ἐρώτησις αὐτὴ «Τί πρέπει νὰ πράξω διὰ νὰ σωθῶ;» προϋποθέτει ὅτι ἡ ψυχὴ ὁμολογεῖ τὴν ἄγνοιάν της καὶ ζητεῖ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ αὐτήν. Ταὐτοχρόνως ὅμως ὑπάρχει χαρακτηριστικὴ ἀντίφασις εἰς τὴν ἔκφρασιν, διότι ἀφοῦ ἔχω σωθῆ

ἀπὸ κάποιον ἄλλον, τότε δὲν ἔχω ὁ ἴδιος τίποτε νὰ κάμω. Τὸ ἴδιον συμβαίνει μὲ ἐκεῖνον, ποῦ ἐνῷ πνίγεται, ἔρχεται κάποιος ἄλλος νὰ τὸν ἀνασύρῃ ἀπὸ τὸ νερό. Καὶ ποία ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις τοῦ Παύλου εἰς τὴν φωνὴν τοῦ δεσμοφύλακος;

«Πίστευσον εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θὰ σωθῇς», τοῦ λέγει. «Πίστευσον καὶ θὰ σωθῇς». Ὁ Ἀπόστολος δὲν ὑπέδειξεν εἰς τὸν δεσμοφύλακα νὰ προσευχηθῇ διὰ τὴν σωτηρίαν του, διότι ἡ φωνὴ τῆς ἀπελπισίας του: «Τί πρέπει νὰ πράξω διὰ νὰ σωθῶ;» ἦτο εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ μόνη κατάλληλος προσευχή.

Ὁ Παῦλος δὲν τοῦ λέγει ὅτι «ἐμπορεῖς νὰ ἐλπίζῃς ὅτι θὰ σωθῇς, ἀφοῦ μετανοήσῃς καὶ ἀφοῦ ὑποστῇς τιμωρίας εἰς τὴν ζωήν σου». Τοῦ δεικνύει ἀμέσως τὴν σωτηρίαν ὡς παροῦσαν, ἑτοίμην καὶ ἄμεσον διὰ κάθε πτωχὸν ἁμαρτωλόν, εὐθὺς ὡς ἤθελεν ἐμπιστευθῇ τὸν ἑαυτόν του εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.

Κατ᾿ αὐτὸν τὸν τρόπον πράγματι ὁ τρέμων δεσμοφύλαξ ἐπανεπαύθη διὰ τὴν σωτηρίαν του ἐξ ὁλοκλήρου εἰς ἄλλον, δηλαδὴ εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

Καὶ ποῖον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα;

Ὁ δεσμοφύλαξ, πτωχὸς εἰδωλολάτρης, εἶχε προφανῶς ἀνάγκην νὰ καταρτισθῇ κάπως περισσότερον εἰς τὸ μεγάλο αὐτὸ θέμα καὶ πρὸ παντὸς νὰ μάθῃ περὶ Ἐκείνου, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἤκουεν ἐκ στόματος τοῦ Ἀποστόλου διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωήν του.

Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας ἐκήρυξαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ὅλους ὅσοι ἦσαν μαζύ του.

Δὲν ὑπῆρξεν ἀνάγκη νὰ μένῃ εἰς τὴν ἀβεβαιότητα ἐπὶ ἡμέρας καὶ ἑβδομάδας. Δὲν ὑπεχρεώθη νὰ ὑπάγῃ κάπου διὰ νὰ ἀκούσῃ περισσοτέρους λόγους καὶ κηρύγματα, ἀλλ᾿ ἁπλῶς ἐπίστευεν εἰς τὸν Θεόν· δηλαδή, ἐνεπιστεύθη τὸν ἑαυτόν του εἰς τὸν Σωτῆρα, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς τοῦ ἀπέστειλε. ***Κατενόησεν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἠθέλησε νὰ μᾶς ἀποστείλῃ Σωτῆρα, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ ἔκαμνε πᾶν ὅ,τι ἔπρεπε, ἢ ὁ ὁποῖος θὰ ἔκαμνε μέρος μόνον τοῦ ἔργου, ἀφίνων τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὸν ἁμαρτωλόν.*** Ἐπίστευσεν ὅτι ὁ Θεὸς ἐξέλεξεν ὡς σωτῆρα τῶν ἀνθρώπων τὸν ἴδιόν Του Υἱόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἴσος πρὸς Αὐτόν, οὕτως ὥστε ἡ σωτηρία νὰ ἦναι πλήρης καὶ πραγματική.

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ ***Δημ. Ι. Μαγκριώτου***)

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Δ΄.

Ἡ μεταρρύθμισις τοῦ Γρηγορίου ΙΓ΄. καὶ κριτικὴ αὐτῆς.

1. Ἠθελήσαμεν νὰ δείξωμεν ὅτι ἡ Σύνοδος τῆς Νικαίας οὐδὲ πόρρωθεν ἐσκέφθη ν᾿ ἀσχοληθῇ μὲ ἀστρονομικοὺς ὑπολογισμούς, ὅπως τὸ ἀποδεικνύουν τὰ τρία μνημονευθέντα ἔγγραφα· καὶ τοῦτο διότι οἱ συνήγοροι τῆς γρηγοριανῆς

μεταρρυθμίσεως διατείνονται ὅτι ὁ Γρηγόριος ΙΓ'. φιλοτίμως ἐπραγματοποίησε (1) τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας πόθους τῆς Συνόδου.

2. Ἰδοὺ ἐν ὀλίγοις εἰς τί συνίσταται ἡ μεταρρύμθισις αὕτη (2):

Τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, ἐκτιμῶν τὸ τροπικὸν ἔτος ἐκ 365.25 ἡμερῶν, μακρότερον δηλ. τοῦ πραγματικοῦ, κάμνει λάθος καθ' ὑπεροχὴν 3 ἡμερῶν εἰς 400 ἔτη περίπου. Ἡ μεταρρύθμισις ὥρισε νὰ θεωρῶνται δίσσεκτα ἐκ τῶν ἐπαιωνίων ἐτῶν (3) τὰ διαιρούμενα διὰ 400. Ἡ διόρθωσις αὕτη ἦτο πολὺ κομψή· ἀλλ' ὁ Πάπας Ρώμης εἶχεν ὅλον τὸν καιρὸν νὰ τὴν καταστήσῃ παγκόσμιον, διότι τὸ 1600 θὰ ἦτο δίσσεκτον καὶ διὰ τοὺς Λατίνους, καὶ μόλις τὸ 1700 θὰ ἦτο κοινὸν διὰ τούτους καὶ δίσσεκτον διὰ τοὺς Ἰουλιανούς.

Ἐπίσης ὁ Πάπας ἐρρύθμισεν ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον τὸν κανόνα τῶν ἐπακτῶν, δι' ὧν ἀντικατέστησε τὸν χρυσοῦν ἀριθμὸν ἐν τῷ λογισμῷ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ Πάσχα (4).

3. Ἀλλὰ διέπραξε μίαν ἀδεξιότητα ἐντελῶς ἀδικαιολόγητον καὶ ἐπιζημίαν, τὸ νὰ βροχθίσῃ τὰς 10 ἡμέρας. Πράγματι, ἕνεκα τῆς προσπτώσεως τῶν ἰσημεριῶν, ἡ ἰσημερία τοῦ ἔαρος ὀπισθοδρομεῖ διαρκῶς εἰς τὸ ἔτος, εἰς τρόπον ὥστε ἐνῷ τὸ 325 μ. Χρ. συνέβαινε τὴν 21 Μαρτίου, εἰς τὰ 1582 συνέβαινε τὴν 11 ἰδίου μηνός. Διὰ νὰ διατηρήσῃ εἰς τὴν ἰσημερίαν τὸ *ὄνομα* τῆς 21 Μαρτίου, διέταξεν ὅπως ἡ ἐπαύριον τῆς 4 Ὀκτωβρίου λογαριασθῇ 15η Ὀκτωβρίου.

Ἡ διόρθωσις αὐτὴ — ἡ ὁποία δὲν ἦτο διόρθωσις — ἀπεδείχθη παραβίασις ὁλοκληρωτικὴ τῶν εὐχῶν τῆς Συνόδου τοῦ 325, διότι ἐνῷ μέχρι τοῦ 1582 συνεωρτάζομεν πάντες οἱ Χριστιανοὶ τὸ Πάσχα, καὶ δὴ ἀσφαλῶς κατόπιν τῶν Ἑβραίων, ἔκτοτε ἐπαύσαμεν νὰ συνεορτάζωμεν ὄχι μόνον τὰς κινητὰς ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἀκινήτους ἑορτάς. Ὁ Πάπας ὤφειλε νὰ προεξασφαλίσῃ τὴν συγκατάθεσιν τῶν ἑτεροδόξων (Προτεσταντῶν καὶ Ὀρθοδόξων)· ἢ τοὐλάχιστον νὰ μιμηθῇ τοὺς Πατέρας τῆς Συνόδου τοῦ 325, οἱ ὁποῖοι δὲν ὠνόμασαν 23ην τὴν 21 Μαρτίου τῶν χρόνων των, μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι τὴν 23ην συνέβαινεν ἡ ἰσημερία ἐπὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὤφειλε ν' ἀφήσῃ τὴν ἰσημερίαν εἰς τὴν 11 Μαρτίου (5) ὅπως

---

(1) Mgr. Kyrillos I. patriarche des Coptes-catholiques, «La reforme du calendrier étudiée par un Alexandrin» Εἶναι ἀπάντησις εἰς τὴν διαλεξίν μου «La réforme grégorienne étudiée par un orthodoxe». Ἀμφότεραι αἱ πραγματεῖαι αὐταὶ εἰς Bull. Soc. Khédiv. de géographie, VIe Série N° 1. Le Caire 1903. G. Arvanitaki «Réponse à S. B. Mgr Kyrillos II.» Le Caire 1903.

(2) Ἐπιβληθεῖσα εἰς τοὺς Λατίνους διὰ τῆς Παπικῆς βούλλας «Inter gravissimos» τῆς 24 Φεβρουαρίου 1582.

(3) Πολλαπλασίων τοῦ 100.

(4) Βλ. Γ. Ἀρβανιτάκη. «Λογισμὸς τῆς ἡμερομηνίας τοῦ Πάσχα πασῶν τῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν». Ἀλεξάνδρεια 1939. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Ἐκκλησ. Φάρου».

(5) Ὁ Γρηγόριος συνεκάλεσεν ἐπιτροπὴν σοφῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ καρδιναλίου Γουλιέλμου Sirlet καὶ ἐζήτησε τὴν γνώμην πολλῶν Πανεπιστημίων ἐπί τινος σχεδίου καταρτισθέντος τὸ 1581 ὑπὸ τοῦ Σιρλέτου καὶ τοῦ Γερμανοῦ Ἰησουΐτου Χριστοφόρου Κλαβίου. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἔδρασαν κυρίως οἱ Καλαβροὶ ἀδελφοὶ Ἀλοΐσιος καὶ Ἀντώνιος, ἔπειτα ὁ Ἰγνάτιος Δάντης, ὁ Ἱσπανὸς μαθηματικὸς Πέτρος Χάκων (Chacon). Τινὲς ἐπρότειναν νὰ μὴ γείνῃ ἡ ἀφαίρεσις τῶν 10 ἡμερῶν ὁπότε θὰ ἔμενον ἄθικτοι ὅ τε ἡλιακὸς κύκλος καὶ τὰ κυριακὰ γράμματα. (Blondet «Hist. du Calendrier romain» σελ. 222 - 5).

τοῦτο ὑπέδειξαν πολλοὶ τῶν εἰδικῶν συμβούλων του. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κωνσταντίνου λέγεται «ὧν ἕνεκεν **ἐπὶ τοῦ παρόντος** καλῶς ἔχειν ἅπαντες ἡγήσαντο», ἤτοι, ἡ Σύνοδος δὲν ἐθεώρησε μόνιμον καὶ αἰωνίαν τὴν ἐμμονὴν τῆς ἰσημερίας εἰς τὴν 21 Μαρτίου.

Ε΄. Ἡ Γρηγοριανὴ μεταρρύθμισις ἀποκρούεται ὑπὸ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου

1. Διὰ τὰς ἐλλείψεις ταύτας καὶ ἰδίως διὰ τὴν ἀπέναντι τῶν ἑτεροδόξων καισαρικὴν στάσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ἡ μεταρρύθμισις τοῦ Γρηγορίου δὲν ἔγινε δεκτὴ ἀμέσως, παρὰ μόνον ἀπὸ τὰ Ρωμαιοκαθολικὰ κράτη. Παρῆλθον πολλὰ ἔτη, ἕως οὗ γίνῃ δεκτὴ ἀπὸ τὰ ἑτερόδοξα κράτη τῆς Εὐρώπης. Ὥστε ὅταν γράφουν ὅτι οἱ Ὀρθόδοξοι δὲν τὴν ἐδέχθησαν, διότι εἶναι ἀμαθεῖς καὶ ἀνεπίδεκτοι προόδου, ἔχουν ἄδικον, διότι οὔτε οἱ Γερμανοὶ οὔτε οἱ Ἄγγλοι ἦσαν ἀμαθεῖς ὅταν τὴν ἀπέρριπτον (¹) καὶ ἀφ᾽ ὅτου τὴν ἐδέχθησαν ἔγιναν φιλομαθεῖς καὶ προοδευτικοί. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Εὐρώπη κατέχει τὰ σκῆπτρα τῆς συναλλαγῆς καὶ ἀσκεῖ προτεκτορᾶτον ἐπὶ τῶν Ἀφρικανικῶν καὶ τῶν Ἀσιατικῶν λαῶν, ἐδέχθησαν τὴν Γρηγοριανὴν χρονολογίαν καὶ αὐτοὶ οἱ Μουσουλμανικοὶ λαοὶ καὶ οἱ τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς. Ἔγινεν οὕτω τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον **παγκόσμιον**. Αἱ Προτεσταντικαὶ χῶραι τῆς Γερμανίας τὸ ἐδέχθησαν διωρθωμένον ἀπὸ τὸν Weigel κατὰ τοὺς πίνακας τοῦ Κέπλερ. Ἐδέχθησαν τὴν ὑπερπήδησιν τῶν 10 ἡμερῶν, ἀλλ᾽ ἀντὶ τοῦ συστήματος τῶν ἐπακτῶν, τὸ ὁποῖον ἔκριναν πολύπλοκον, ἐδέχθησαν, διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ἡμέρας τῆς ἰσημερίας καὶ τῶν φάσεων τῆς σελήνης, τοὺς ἀστρονομικοὺς πίνακας, χωρὶς νὰ χρησιμοποιοῦν τὸν χρυσοῦν ἀριθμὸν καὶ τὰ κυριακὰ γράμματα. Προέκυψεν ὅμως ἐκ τούτου ὅτι συνέβη νὰ μὴ συνεορτάζουν πάντοτε μετὰ τῶν Καθολικῶν. Οὕτω τὸ 1724 καὶ τὸ 1744 Γερμανία, Δανία, Κάτω Χῶραι καὶ τὰ Διαμαρτυρόμενα καντόνια τῆς Ἑλβετίας, Ἀγγλία καὶ Σουηδία ἑώρτασαν 8 ἡμέρας πρὸ τῶν Καθολικῶν (Kurtz, «Kirchengeschichte», 1890 § 152). Ταῦτα ἔγιναν τὸ 1699—1753 καὶ ἡ ἀφαίρεσις τῶν 10 ἡμερῶν ἔγινε μεταξὺ 18 Φεβρουαρίου καὶ 1 Μαρτίου 1700. Ἀλλὰ τὸ 1778 Φρειδερῖκος ὁ Μέγας διέταξε νὰ ἐγκαταλειφθοῦν αἱ διορθώσεις τοῦ Weigel καὶ νὰ ἐφαρμόζεται ἡ μεταρρύθμισις, ὁποίαν τὴν ὥρισεν ὁ Γρηγόριος. Ἡ Δανία, ἡ ὁποία ἐδέχθη ταύτην τὸ 1582, υἱοθέτησε τὰς διορθώσεις τοῦ Weigel τὸ 1700. Εἰς τὴν Σουηδίαν ὁ βασιλεὺς Κάρολος Θ΄., φοβηθεὶς μὴ ἡ ὑπερπήδησις τῶν 10 ἡμερῶν προκαλέσῃ ταραχάς, διέταξε νὰ παραλειφθοῦν αἱ ἐμβόλιμοι ἡμέραι 40 ἐτῶν, ἤτοι 10 διαδοχικῶν δισσέκτων ἐτῶν (1696—1744). Ἡ Ἀγγλία μόλις τὸ 1752 ἐδέχθη τὴν μεταρρύθμισιν, πηδήσασα τὰς 12 ἡμέρας ἀπὸ τῆς Τετάρτης 2 Σεπτεμβρίου εἰς τὴν 14 ἰδίου μηνός. Τότε μετετέθη καὶ ἡ πρωτοχρονιὰ ἀπὸ τῆς 25 Μαρτίου εἰς τὴν 1 Ἰανουαρίου. Αἱ μεταβολαὶ ὅμως αὐταὶ προὐκάλεσαν

(¹) C. Flammarion, «Astronomie populaire», Paris 1890 σελ. 27. A. Woeikoff C. R. Soc. Géogr. Paris 1892, No 1. Séance 8 Ἰανουαρίου 1892. «Κόσμος», περιοδικὸν ἐβδ. Ἀλεξάνδρεια. ἀριθ. 8, 1901 σελ. 114.

θορυβώδεις διαμαρτυρίας. Ὁ λαός, ἔχων ἐπὶ κεφαλῆς τὸν λόρδον Chesterfield, ἐκραύγαζεν εἰς τὰς ὁδούς: «Ἀποδώσατέ μας τοὺς τρεῖς μῆνάς μας».

Οἱ συνήγοροι ὅμως τῆς μεταρρυθμίσεως, δηλαδὴ οἱ κληρικοὶ Λατῖνοι καὶ οἱ κληρικόφρονες, ἔγραφον εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ ἐκήρυττον ὅτι «καὶ αὗται αἱ γαλαῖ, αἱ ὁποῖαι συνείθιζον νὰ πίπτουν ἐπὶ τῶν ρινῶν των τὴν πρωτοχρονιάν, κατὰ τὸ ἔτος τῆς μεταρρυθμίσεως τὸ ἔπραξαν 10 ἡμέρας ἐνωρίτερον».

Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκπληττώμεθα διὰ τοὺς Ἄγγλους, τῶν ὁποίων εἶναι γνωστὴ ἡ ἐμμονὴ εἰς τὰς παραδόσεις, ὅταν βλέπωμεν ὅτι εἰς τὴν ἰταλικὴν Νεάπολιν, ὅπου ἡ φωνὴ τοῦ Πάπα ἦτο «φωνὴ Θεοῦ», οἱ ἱερεῖς, διὰ νὰ πείσουν τὸν λαὸν ὅτι ἡ μεταρρύθμισις ἦτο θεόπνευστος, ἐκήρυττον ὅτι τὸ 1583 τὸ αἷμα τοῦ Ἁγίου Ἰανουαρίου, τὸ ὁποῖον ἐκ θαύματος ἐπάγωνε κατ᾽ ἔτος τὴν 18 Σεπτεμβρίου, ὅμως τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐπάγωσε τὴν 9 ἰδίου μηνός (¹).

ΣΤ'. Ἡ Ὀρθοδοξία ἀποκρούει τὴν Γρηγοριανὴν μεταρρύθμισιν.

1. Τὸ γεγονὸς ὅτι χῶραι ἰσχυραὶ δὲν ἐδέχθησαν τὴν γρηγοριανὴν μεταρρύθμισιν, εἰμὴ μετὰ πολλὰ ἔτη, δικαιολογεῖ τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι τὴν ἐδέχθησαν τελευταῖοι, τὸ 1923 (²), ἤτοι μετὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους καὶ τὸν μέγαν Πόλεμον, δηλαδή, ὅταν πλέον ᾐσθάνθησαν ἑαυτοὺς ἀρκετὰ ἰσχυρούς, ὥστε νὰ μὴ φοβῶνται πλέον τὰς γνωστὰς προθέσεις τοῦ Βατικανοῦ ἐναντίον τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς των ἀνεξαρτησίας. Ὁ Δοσίθεος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων (1669—1707) εἰς τὸ βιβλίον του «Τόμος Ἀγάπης» μᾶς δίδει τὸ κείμενον διαμαρτυρίας τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας κατὰ τῶν Δυτικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξηνάγκαζον βίᾳ τοὺς Ὀρθοδόξους τῆς Παλαιστίνης νὰ δεχθοῦν τὴν μεταρρύθμισιν ³). Ὁ Γρηγόριος ΙΓ'. ἔστειλε τὸ 1583 πρεσβείαν εἰς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίαν Β' (τὸν ἐπιλεγόμενον ***Τρανὸν***) μετὰ δώρων, τὸν ἔπαρχον Κερκύρας Μιχαὴλ καὶ τὸν Ζακύνθιον Ἰωάννην Βοναφέαν, διὰ νὰ κερδίσουν τοὺς Ὀρθοδόξους ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως. Ὁ Ἱερεμίας ἀπήντησεν εἰς τὸν Πάπαν ἐπιστολικῶς, ἔστειλε δὲ καὶ δῶρα δάκτυλον Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τὴν χεῖρα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει (Η'. αἰῶνος).

Εἰς τὴν «Turcograecia» τοῦ Μαρτίνου Κρουσίου (1584) ἀναγινώσκομεν ἐπιστολήν του πρὸς τὸν Θεόδωρον Ζυγομαλᾶν (σ. 260), εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται τὸ Παπικὸν διάβημα. Ἀλλ᾽ ὁ Ἱερεμίας ἠρνήθη κατηγορηματικῶς. Ἡ Ἐκκλησία, ἔλεγεν, ἀπέφυγε νὰ διαταράξῃ τὸν λαὸν διὰ νεωτερισμῶν τοῦ εἴδους τούτου, ὅταν τῇ ἐπροτάθησαν ἀπὸ τὰ ἰδικά της τέκνα, καὶ δὲν θὰ τοὺς δεχθῇ τώρα προτεινομένους ἀπὸ ἀδελφήν, τῆς ὁποίας γνωρίζει τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν

(¹) Holtzheim, Greg. «De sanguinis S. Januarii fluxu miraculo et inde orundo apud Neopolitas cnltu». Vitembergae 1710.

²) Εδέχθημεν τὴν Γρηγοριανὴν χρονολόγησιν, διατηρήσαντες τὰ στοιχεῖα τοῦ **λογισμοῦ** τῆς πασχαλινῆς ἡμερομηνίας κατὰ τὸ Ἰουλιανόν.

(³) Ἡ διαμαρτυρία αὕτη εἶναι καὶ κατὰ τοῦτο ἀξιόλογος καθ᾽ ὅτι εἶναι τὸ **πρῶτον** Πατριαρχικὸν ἔγγραφον τὸ χρονολογηθὲν κατὰ τὴν Διονυσιακὴν χρονολογίαν.

ὀπισθοβουλίαν. Τὸ αὐτὸ ἔτος Σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει κατεδίκασε τὴν μεταρρύθμισιν. Τὸ ἑπόμενον ἔτος 1583 ὁ Ἱερεμίας ἀπηύθυνεν ἐγκύκλιον εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους τῆς Πολωνίας, διὰ τῆς ὁποίας ἀφωρίζοντο οἱ προσχωροῦντες εἰς τὴν μεταρρύθμισιν. Καὶ πάλιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ 1593 νέα τοπικὴ Σύνοδος, τῆς ὁποίας μετέσχον καὶ οἱ τέσσαρες Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς, καθὼς καὶ ἀντιπρόσωποι τῆς Ρωσσίας, κατεδίκασαν αὐστηρότατα τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Γρηγορίου.

2. «Τὰ μέτρα ταῦτα λέγει ὁ Chauve-Bertrand (¹) «ἐβασίζοντο εἰς τὸ ὅτι ὁ Γρηγόριος ΙΓ'. ἐτόλμησε νὰ παραβιάσῃ τὰς ἐντολὰς τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, ἡ ὁποία εἶχε διατάξει νὰ ἑορτάζεται τὸ Πάσχα τὴν Κυριακὴν τὴν μετὰ τὴν πανσέληνον, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν, ὁρισθεῖσαν ***σταθερῶς εἰς τὴν 21 Μαρτίου τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου.*** Ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι ἀβάσιμοι, διότι οἱ Πατέρες τῆς Νικαίας εἶχον ἁπλῶς ζητήσει ἀπὸ τοὺς ἀπειθοῦντας τῆς Ἀνατολῆς Χριστιανοὺς ***νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὸ σύστημα τῆς Ρώμης***». Ὁ σοφὸς οὗτος κληρικὸς ἀπατᾶται.

Καὶ εἶναι τόσον μᾶλλον τοῦτο παράδοξον, ὅσον τὸ βιβλίον του ἐξεδόθη μὲ τὴν ἔγκρισιν τῶν λογοκριτῶν τοῦ Βατικανοῦ, οἱ ὁποῖοι εἶναι σοφοὶ ἄνθρωποι. Τὰ μέτρα ταῦτα ἀπέβλεπον εἰς τὸ νὰ προστατεύσουν τὴν Ὀρθοδοξίαν κατὰ τῶν προπαγανδιστικῶν ἐνεργειῶν τῆς Ἁγίας Ἕδρας καὶ ἰδίᾳ τῶν Ἰησουϊτῶν. Οἱ Λατῖνοι ἐν Εὐρώπῃ διεκήρυττον ἀπροκαλύπτως ὅτι ἡ Ἁγία Ἕδρα ἔχει τὸ μέσον νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τοὺς «ὑποδούλους» Ὀρθοδόξους. Καὶ πράγματι τὸ βλέπομεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν προσκυνημάτων τῆς Ἁγίας Γῆς, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ ἰσχυρόταται Καθολικαὶ Δυνάμεις καὶ ἀκόμη καὶ αὗται αἱ Προτεσταντικαί, αἵτινες ἔχουν σημαντικωτάτας μειονότητας Καθολικάς, ἐπίεζον τοὺς Σουλτάνους καὶ ἐπετύγχανον εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων, ὁσάκις ἡ Πύλη εὑρίσκετο εἰς προστριβὰς πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ρωσσίαν ἢ τοὺς ὑποδούλους Χριστιανούς. Ἔχομεν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Maisse, πρεσβευτοῦ τοῦ Ἐρρίκου Γ'. παρὰ τῷ Δόγῃ τῆς Βενετίας, ὅστις γράφει τὸ 1583: J'apprends que Sa Sainteté a escrit à M. Germiny; l'intention de N.T.S. est de vouloir essaier de tirer par ce moien du dit patriarche cette reconnaissance et submission à l'endroit de l'Eglise Romaine, pour s'en prevaloir quand il en sera besoing» (²).

Ἀφ' ἑτέρου ἡ Σύνοδος τῆς Νικαίας δὲν συνέστησεν εἰς τοὺς «ἀπειθοῦντας» νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὸ σύστημα τῆς Ρώμης, ἀλλὰ πρὸς τὸ σύστημα τῆς Ρώμης ***καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας***, πρᾶγμα πολὺ διάφορον, διότι, ὅπως εἴδομεν, εἶχον διάφορον σύστημα αἱ δύο αὗται Ἐκκλησίαι.

Ἀλλὰ καὶ πρὶν ἢ φθάσῃ ἡ πρεσβεία τοῦ Πάπα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ Ἰωάννης Φραγκίσκος ὁ Μοροζίνης προσεπάθησε νὰ πείσῃ τὸν Ἱερεμίαν, ἐξ ὀνόματος τοῦ πρίγκηπος τῶν Τριῶν Βενετιῶν Νικολάου Δαπόντε καὶ τῆς ἀριστοκρατίας των, νὰ δεχθῇ τὴν μεταρρύθμισιν. Ἔχομεν δὲ ἐπιστολὴν τοῦ Πατριάρχου πρὸς τὸν πρίγκηπα, εἰς τὴν ὁποίαν τοῦ ἐξηγεῖ τοὺς λόγους τῆς ἀρνήσεώς του.

(¹) Λατῖνος μοναχὸς δράσας ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ἐκδοὺς τῷ 1920 ἐν Παρισίοις μελέτην «La question du Calendrier» μετ' ἀδείας τοῦ λογοκριτικοῦ γραφείου τοῦ Βατικανοῦ.

(²) Négociations du Levant IV σελ. 176.

(*Σάθα* «Σχεδίασμα» Φεβρ. Β. παράρτ. σ. 33). Ὁ Δοσίθεος μᾶς δεικνύει ἐπιστολὴν τοῦ Ἱερεμίου καὶ τοῦ Σιλβέστρου Ἀλεξανδρείας (20 Νοεμβρίου ΙΒ'. Ἰνδικτιῶνος 1583) πρὸς τοὺς Ἀρμενίους, οἱ ὁποῖοι, πιεζόμενοι ὑπὸ τῶν Ἰησουϊτῶν νὰ δεχθοῦν τὴν μεταρρύθμισιν, ἔστειλαν πρεσβείαν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ζητοῦντες τὴν συμβουλὴν τοῦ Πατριάρχου. Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν σύγκλησιν τῆς Συνόδου τοῦ 1583 (Ἀθ. Ὑψηλάντου «Τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν», σ. 111, Δοσιθέου «Τόμος Ἀγάπης», σ. 539).

(ἀκολουθεῖ) *Γ. Δ. Ἀρβανιτάκης.*

ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Η «ΠΑΝΟΥΡΓΑ ΑΛΕΠΟΥ»

Εἰς τὴν φύσιν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας εἶναι ἔμφυτος ὁ πόθος, τὸν ὁποῖον κάθε πιστὸς πρέπει νὰ ἔχῃ πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν. Μερικοὶ Χριστιανοὶ τόσον ζωηρὸν ἔχουν αὐτὸν τὸν πόθον, ὥστε ἐγκαταλείπουν οἰκογενείας, συγγενεῖς, φίλους, πατρίδα, καὶ ταξειδεύουν εἰς μακρυνὰ μέρη διὰ νὰ εὕρουν ἀπίστους καὶ νὰ τοὺς ἑλκύσουν εἰς τὸν Χριστὸν διὰ τοῦ κηρύγματός των. Οἱ Χριστιανοὶ αὐτοὶ λέγονται ἱεραπόστολοι. Πολλάκις θὰ ἐδιαβάσατε τὶ στερήσεις, δοκιμασίας καὶ ταλαιπωρίας ὑποφέρουν οἱ ἱεραπόστολοι, προσπαθοῦντες νὰ ἐκχριστιανίσουν εἰδωλολάτρας. Ἀπὸ τὴν ἀκόλουθον ἱστορίαν θὰ ἴδητε ὑπὸ ποίας συνθήκας ἐργάζονται οἱ ἱεραπόστολοι καὶ πῶς ἐπιτυγχάνουν τοῦ σκοποῦ των.

Πρὸ διακοσίων ἐτῶν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἀμερικανῶν Ἰνδῶν Ἐρυθροδέρμων, μέσα εἰς ἕνα ἀπέραντο λειβάδι, μίαν ἑσπέραν τὸ σκότος ἤρχισε νὰ ἁπλώνεται. Ὁ Μάρκος, ἡλικίας 20 ἐτῶν, υἱὸς τοῦ ἱεραποστόλου Ἰωάννου Μ.... ἡτοιμάζετο νὰ κοιμηθῇ μόνος. Πρὸ δύο ἐτῶν περίπου εἶχεν ἀναχωρήσει ἀπὸ τὴν πατρίδα του μαζὺ μὲ τὸν πατέρα του καὶ ἦλθεν εἰς τὸ ἄγριον αὐτὸ μέρος. Καὶ οἱ δύο, Χριστιανοὶ μεγάλης πίστεως, ἄφησαν συγγενεῖς, περιουσίαν, πατρίδα, διὰ νὰ κηρύξουν τὸν Χριστιανισμὸν μεταξὺ τῶν ἀγρίων Ἐρυθροδέρμων, ὅλαι ὅμως αἱ προσπάθειαί των διὰ νὰ εἰσχωρήσουν εἰς τὴν πλησιεστέραν φυλὴν μέχρι τῆς στιγμῆς εἶχον ἀποτύχει. Τὰ ὀλίγα χρήματά των ἤρχισαν νὰ ἐξαντλῶνται. Πρὸ τοῦ νὰ πεινάσουν, ἠναγκάσθησαν νὰ εὕρουν τρόπον αὐτοσυντηρήσεως. Ἐκυνηγοῦσαν ἄγρια ζῶα, ἔτρωγαν τὸ κρέας των καὶ ἐπωλοῦσαν τὰ δέρματά των, καταβαίνοντες εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Χοῦδσον. Ὁ Μάρκος ἀπόψε εἶχε πολὺ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν μόνιμον κατασκήνωσίν των. Τὸν ἐπρόλαβε τὸ σκοτάδι καὶ ἠναγκάσθη, ἀφοῦ ἥναψε μίαν καλὴν φωτιάν, νὰ στρώσῃ κατὰ γῆς τὴν κουβέρταν του διὰ νὰ κοιμηθῇ. Ἔκαμε τὴν προσευχήν του, ἀφιέρωσε τὸν ἑαυτόν του εἰς τὸν Θεόν, ἐπεκαλέσθη τὴν προστασίαν Του καὶ ἔκλεισε τὰ μάτια του. Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ ἐλαφρὸς θόρυβος ἠκούσθη εἰς τοὺς ἀπέναντι θάμνους. Δυὸ μάτια ζωηρὰ ἐκύτταζαν τὸν Μάρκον. Ἦσαν ἆρά γε μάτια λύκου ἢ ἀρκούδας; Ὄχι. Ἦσαν ἀνθρώπινα μάτια, ἑνὸς νεαροῦ Ἰνδοῦ 16 ἐτῶν ἡλικίας, ὁ ὁ ὁποῖος ἐπερίμενε νὰ ἀποκοιμηθῇ ὁ Μάρκος, διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ μὲ τὸν

πέλεκύν του. Θὰ τοῦ ἔπερνε τὸ τρίχωμα τῆς κεφαλῆς του καὶ θὰ ἐστόλιζε μὲ αὐτὸ τὴν σκηνήν του. Ἦτο βέβαιος ὅτι εὔκολα θὰ τὸ κατώρθωνε, διότι καὶ δυνατὸς ἦτο καὶ πανοῦργος, ὥστε ἔφερε τὸ ὄνομα «πανούργα ἀλεποῦ». Μισὴν ὥραν ἀκόμη ἐπερίμενεν. Ἔπειτα σιγὰ-σιγὰ ἤρχισε νὰ πλησιάζῃ τὸν κοιμισμένον ἱεραπόστολον. Τώρα ἀπεῖχε μόλις δέκα βήματα. Ἐπλησίασεν ἀκόμη, ἐσήκωσε τὸν πέλεκύν του διὰ νὰ κτυπήσῃ πλέον τὸν Μάρκον. Αἴφνης κἄποιο ἔνστικτον ἔκαμε τὸν Μάρκον νὰ ξυπνήσῃ καὶ νὰ αἰσθανθῇ ὅτι διέτρεχε κίνδυνον. Καὶ ἔτσι ὅλως αἰφνιδίως ὁ Μάρκος ἀνετινάχθη, ἀπέφυγε τὸ κτύπημα καὶ σηκώσας τὸ ὅπλον του ἠνάγκασε τὸν Ἰνδὸν νὰ μείνῃ ἀκίνητος στὴν θέσιν του. Καὶ ἐσκέπτετο ὁ Μάρκος τί ἔπρεπε τώρα νὰ κάμῃ, ὁπότε βλέπει τὸν Ἰνδὸν νὰ κιτρινίζῃ καὶ νὰ πίπτῃ κατὰ γῆς. Μιὰ ἔχιδνα τὸν εἶχε δαγκάσῃ εἰς τὸ πόδι. Ὁ Θεὸς ἐξεδικεῖτο τὴν ἀπόπειραν τοῦ φόνου τοῦ Μάρκου. Ὁ Μάρκος ἁρπάζει τὸν πέλεκυν τοῦ Ἰνδοῦ καὶ κόπτει εἰς τὰ δύο τὴν ἔχιδναν. Τὸ πόδι τοῦ Ἰνδοῦ ἤρχισε νὰ πρήσκεται. Τὸ δηλητήριον ἤρχισε νὰ ἐνεργῇ. Μετὰ δύο ὥρας ὁ Ἰνδὸς θὰ ἀπέθνησκεν, ἐὰν δὲν τὸν ἔσωζε κάποιος. Ἕνα δευτερόλεπτον ἐσκέφθη ὁ ἱεραπόστολος καὶ ἀπεφάσισε τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ. «Θάρρος, ἀδελφέ μου», εἶπεν εἰς τὸν Ἰνδὸν «θὰ φροντίσω νὰ σὲ σώσω». Ἔβγαλεν ἀπὸ τὸν σάκκον του ἕνα μικρὸν δέμα καὶ μὲ ἕνα φιαλίδιον μὲ ἀντισηπτικὸν ὑγρὸν ἔπλυνε τὴν πληγήν, ἔπειτα μὲ ἕνα νυστέρι, ποῦ εἶχεν, ἔκαμε βαθειὰν τομὴν στὸ πόδι τοῦ Ἰνδοῦ. Ἐπίεσε μὲ τὸ χέρι του, ἔβγαλε τὸ σκοτωμένον αἷμα καὶ τὸ δηλητήριον. Πάλιν ἔπλυνε τὴν πληγήν, μὲ νερὸ καὶ ἀντισηπτικὸν καὶ ἔδεσε μὲ ἕνα πανὶ τὸ πόδι τοῦ νεαροῦ Ἰνδοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπέμεινε τοὺς πόνους χωρὶς νὰ ἀνοίξῃ τὸ στόμα του. Ὁ Μάρκος τότε τὸν συνεχάρη διὰ τὴν γενναιότητά του καὶ τὸν ἠρώτησε πῶς ὀνομάζεται, ἔμαθε δὲ ὅτι ὠνομάζετο «Πανούργα Ἀλεποῦ». Ὁ Ἰνδὸς ἀποροῦσε διὰ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ Μάρκου καὶ ἐπὶ τέλους τὸν ἠρώτησε διατὶ τοῦ ἔσωσε τὴν ζωήν, ἐνῷ αὐτὸς ἐσκόπευε νὰ τὸν σκοτώσῃ. Καὶ ὁ ἱεραπόστολος τοῦ ἀπήντησεν, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδελφοί, ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδίδαξε τὴν ἀνταπόδοσιν καλοῦ ἀντὶ κακοῦ. Ἀφοῦ τοῦ διηγήθη τί εἶναι ὁ Χριστὸς καὶ τί ἔκαμε διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τέλος τοῦ ἔδωσε τὸν πέλεκυν, τὸν ἠρώτησε ποῦ μένει ἡ φυλή του καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι ἦτο ἐλεύθερος νὰ φύγῃ. Ὁ Ἰνδὸς ἐκινήθη νὰ φύγῃ. Ἔκαμε δυὸ βήματα, ἀλλ' ἀμέσως ἐπέστρεψεν, ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ ἐφίλησε τὰ πόδια τοῦ Μάρκου καὶ μὲ μεγάλον σεβασμὸν τὸν ἠρώτησε ποῦ θὰ μείνῃ τὴν νύκτα. Ὁ ἱεραπόστολος τοῦ ἀπήντησεν ὅτι θὰ ἐκοιμᾶτο ἐκεῖ. Τότε ὁ Ἰνδὸς ἐζήτησεν ὡς χάριν νὰ μείνῃ κοντά του ὅλην τὴν νύκτα διὰ νὰ τὸν φυλάξῃ, διότι πολλοὶ Ἰνδοί, ἀλλὰ καὶ θηρία, ἦσαν ἐκεῖ τριγύρω. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Μάρκος δὲν ἤξευρε τὶ νὰ ἀποφασίσῃ. Ἀλλ' ἔχων πίστιν εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, ἐδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ Ἰνδοῦ, ἐτυλίχθη μὲ τὴν κουβέρταν του καὶ γρήγορα ἐκοιμήθη. Ὁ Ἰνδός, «ἡ Πανούργα Ἀλεποῦ», μὲ ὑπερηφάνειαν ὅλην τὴν νύκτα ἐστάθη ὄρθιος μὲ τὸν πέλεκυν στὸ χέρι καὶ ἐφύλαξεν ἐκεῖνον, ποῦ πρὸ ὀλίγου ἤθελε νὰ σκοτώσῃ! Εἶχε νικηθῇ ἀπὸ τὴν καλωσύνην τοῦ ἱεραποστόλου, ἀπὸ τὴν θαυμασίαν διδασκαλίαν τοῦ Ι. Χριστοῦ. Τὸ πρωῒ ὁ Ἰνδὸς εἶπεν εἰς τὸν Μάρκον ὅτι ὁ πατήρ του ἦτο ἀρχηγὸς μιᾶς μεγάλης φυλῆς Ἰνδῶν Ἐρυθροδέρμων, καὶ

ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς ὁ Μάρκος καὶ ὁ πατήρ του δὲν θὰ εἶχαν νὰ φοβηθοῦν τίποτε, διότι θὰ ἦσαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς φυλῆς του.

Τὸ τέλος τῆς διηγήσεως εὔκολα ἐμπορεῖτε νὰ τὸ μαντεύσητε. Οἱ δύο ἱεραπόστολοι γρήγορα ἐγνωρίσθησαν μὲ ὅλας τὰς γύρω φυλὰς τῶν Ἰνδῶν καὶ ἐκήρυξαν εἰς αὐτοὺς τὴν πίστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ὁ Ἰνδός, ἡ «πανούργα ἀλεπού», δὲν ἀπεχωρίζετο ἀπὸ τοὺς ἱεραποστόλους, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν πρῶτος αὐτός, καὶ ἐβαπτίσθη. Τὸ παράδειγμά του ἠκολούθησαν πολλοὶ ὁμόφυλοί του.

Ἰδοὺ πῶς ἐργάζονται ἄνθρωποι μὲ βαθεῖαν πίστιν. Ταλαιπωροῦνται, ὑποφέρουν, κινδυνεύουν διὰ νὰ διαδώσουν τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ ἔργον των δὲ τοῦτο εὐλογεῖται καὶ πολλοὶ προστίθενται εἰς τὴν ἁγίαν μας πίστιν.

Léon Lambry.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ὑπὸ Γ. Ζ.)

ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἰουδαϊκὰ ζητήματα. Μερικοὶ ἀριθμοί. Πλέον τῶν 100,000 Ἰουδαίων ἐγκατέλειψαν ἤδη τὴν Γερμανίαν. Περίπου 400,000 εὑρίσκονται ἀκόμη ἐν Γερμανίᾳ, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ ἡμίσεις καὶ πλέον ὑπερβαίνουν τὴν ἡλικίαν τῶν 45 ἐτῶν. Πλέον τῶν 40,000 εὗρον τὸν δρόμον πρὸς τὴν Παλαιστίνην. Ἐξ αὐτῶν 929 εἶναι ἰατροὶ καὶ 193 ὀδοντίατροι. Κατὰ τὸν μέγαν Πόλεμον 95,000 Ἰουδαῖοι Γερμανοὶ ἐπολέμησαν διὰ τὴν Γερμανίαν καὶ 12,000 ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν. Ἆρά γε μὲ τὸν σημερινὸν διωγμὸν οἱ Ἰουδαῖοι θὰ ἐκμηδενισθοῦν;

Εἰς ἓξ διαφόρους περιόδους τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος ὀλίγον ἔλειψε νὰ καταστραφῇ. Ἀπὸ τὸν Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὸ 1575 π.Χ., ἀπὸ τοὺς Ἀσσυρίους κατὰ τὸ 600 π.Χ., ἀπὸ τὸν Ναβουχοδονόσορα κατὰ τὸ 586 π.Χ., ἀπὸ τὸν Ἀμμὰν κατὰ τὸ 510 π.Χ., ἀπὸ τὸν Ἀντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ κατὰ τὸ 170 π.Χ., ἀπὸ τὸν Τίτον κατὰ τὸ 70 μ.Χ. Ὁ Ἰσραὴλ ἐπέζησεν ὅλων αὐτῶν τῶν καταστροφῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς αἱματηρᾶς του ἱστορίας τῶν 3800 ἐτῶν.

— Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1937 ἡ Παλαιστίνη ἠρίθμει 1,355,000 κατοίκους, ἐξ ὧν 41,6000 Ἰουδαῖοι. Κατὰ τὴν ἐφημερίδα «Ἡμερήσιος Ταχυδρόμος τῆς Παλαιστίνης», ἡ Ἁγία Γῆ θὰ ἠδύνατο νὰ διαθρέψῃ 7,000,000 ψυχῶν. Ἐξ ἄλλου καὶ ἐν σχέσει μὲ τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν (Γένεσις ιε΄. 18) τὸ τρίγωνον, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν Νεῖλον μέχρι τοῦ Εὐφράτου, εἶναι τόσον μέγα, ὥστε θὰ ἠδύνατο νὰ διαθρέψῃ πολλῶν ἑκατομμυρίων πληθυσμόν.

— Ἐκ τῶν 2,800 νεοελθόντων εἰς Παλαιστίνην κατὰ τὸν Μάρτιον, 800 ἦσαν κεφαλαιοῦχοι. Αὐτὸ μᾶς ἐνθυμίζει τὴν προφητείαν τοῦ Ἠσαΐου ξ΄. 9: «Τὰ πλοῖα τῆς Θαρσεὶς θὰ ἐπαναφέρουν ἀπὸ μακρὰν τοὺς υἱούς σου, τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν μετ' αὐτῶν, διὰ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ διὰ τὸν Ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ, διότι σὲ ἐδόξασε». «Θὰ ἀγοράζουν ἀγροὺς δι' ἀργυρίου» (Ἱερ. λβ΄. 44). Πεντακόσιαι οἰκογένειαι Ἰουδαϊκαὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς ἐπαύλεις ποὺ ἐστοίχισαν περίπου 1 ἑκατομμύριον λιρῶν στερλινῶν. Ἀπὸ τὸ 1925 Ἰουδαϊκαὶ ἑταιρίαι οἰκοδομικαὶ ἐργάζονται ἐν Παλαιστίνῃ μὲ κεφάλαια 40 ἑκατομμύρια λιρῶν. Ἐξωρύχθησαν πλέον τῶν 3,000 πηγάδια καὶ εὑρέθησαν μεγάλαι φλέβες δροσεροῦ ὕδατος εἰς ἐρήμους ἐκτάσεις τῆς χώρας. Ἑκατοντάδες δὲ νέων βιομηχανιῶν ἐδημιουργήθησαν.

— Ἀπὸ τὸ 1909 - 1932, 350,000 Ἰουδαῖοι ἔγειναν Χριστιανοί. Ἀπὸ τοῦ μεγάλου Πολέμου πλέον τῶν 20,000 Ἑβραῖοι ἐβαπτίσθησαν εἰς μόνας τὰς Ἡν. Πολιτείας.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ περιοδικοῦ «*Reveil*»)

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
ΤΟΥ "ΑΣΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ,,
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1938

(Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς σελίδας)